

Versta iš anglų kalbos
Aktuali redakcija iš vokiečių kalbos

GAMYBOS STANDARTAI

TAIKOMI „DEMIETER“,
„BIODYNAMIC®“ IR PANAŠIEMS
PREKĖS ŽENKLAMS

2016 birželis

- kiekviena šalis narė turi įgyvendinti šiuos standartus iki 2017 m.
liepos 1 d. -

Demeter-International e.V.

Turinys

1.	Principai.....	4
2.	Žemės ūkio organizmas – žemės ūkio individualumas	6
3.	Žemdirbystė ir augalininkystė	7
3.1.	Sėklos ir daigai.....	7
3.1.1.	Sėklos ir sėklinės bulvės	7
3.1.2.	Daigai	7
	3.1.2.1 Daržovių daigai.....	7
	3.1.2.2 Medžių ir daugiamečių kultūrų dauginamoji medžiaga	7
3.2.	Tręšimas	8
3.2.1.	Trąšų kiekis	8
3.2.2.	Trąšų ir žemių įsivežimas	9
3.3.	Augalų priežiūra ir apsauga	9
3.3.1.	Sandėlių priežiūra	Error! Bookmark not defined.
3.4.	Sodininkystė ir lauko daržininkystė.....	10
3.4.1.	Sėklos, dauginamoji medžiaga ir sodinukai.....	10
3.4.2.	Trąšos, dirvožemiai ir auginimo substratai	10
3.4.3.	Augalų priežiūra ir apsauga	11
3.4.4.	Piktžolių kontrolė.....	11
3.4.5.	Sodinimas po stiklu ir plėvele.....	11
3.4.6.	Derliaus nuėmimas ir ruošimas pardavimui	12
3.4.7.	Išimtinės nuostatos daržininkystės ir dekoratyvinių augalų ūkiams.....	12
3.5.	Sodininkystė ir kitos daugiametės kultūros.....	13
3.5.1.	Sodmenys	13
3.5.2.	Tręšimas ir dirvos priežiūra	13
3.5.3.	Augalų priežiūra ir augalų apsauga.....	13
3.5.4.	Atramos	13
3.6.	Grybai	13
3.6.1.	Grybių kilmė	13
3.6.2.	Augimo substrato kilmė	13
3.6.3.	Biodinaminės priemonės.....	13
3.6.4.	Apšvietimas.....	14
3.6.5.	Augalų sveikata.....	14

3.6.6.	Daigyklų valymas ir dezinfekavimas	14
3.6.7.	Grybų komposto antrinis panaudojimas	14
3.7.	Daigai ir ūgliai	14
3.8.	Nauji kultivavimo ir gamybos būdai.....	14
3.9	Kirtimai atogrąžų miškuose	14
3.2.	Biologinės įvairovės plotai	15
4.	Biodinaminiai preparatai (žr. 10 Priedą)	15
5.	Gyvulininkystė	17
5.1.	Savų gyvulių laikymas	17
5.2.	Gyvulių skaičius ūkyje.....	17
5.3.	Ūkių bendradarbiavimas	18
5.4.	Laikymas.....	Error! Bookmark not defined.
5.4.1	Galvijų laikymas	19
5.4.2.	Avių, ožkų ir arklių laikymas.....	20
5.4.3.	Kiaulių laikymas	20
5.4.4.	Naminių paukščių laikymas	20
5.5.	Šėrimas.....	21
5.5.1.	Pašarų pirkimas ir pertvarkos laikotarpio pašarai	22
5.5.2.	Melžiamų karvių, avių, ožkų ir arklių šėrimas	23
5.5.3.	Penimų galvijų šėrimas	24
5.5.4.	Veislinių ir penimų veršelių, kumeliukų, ėriukų ir ožiukų šėrimas	24
5.5.5.	Klajoklinė gyvulininkystė ir ganymas nedirbamuose plotuose.....	24
5.5.6.	Paganymo gyvuliai Demeter ganyklose	24
5.5.7.	Demeter gyvuliai bendruomenės ganyklos.....	25
5.5.8.	Kiaulių šėrimas	25
5.5.9.	Naminių paukščių šėrimas	25
5.6.	Veislininkystė ir žymėjimas.....	26
5.6.1.	Veislininkystė	26
5.6.2.	Gyvulių žymėjimas ir kilmės knyga	26
5.7.	Gyvulių kilmė, gyvulių prisipirkimas ir pardavimas	26
5.7.1.	Pienas, pieninės karvės ir veršeliai	27
5.7.2.	Penimi galvijai	28
5.7.3.	Avys ir ožkos	28
5.7.4.	Kiaulės	29
5.7.5.	Naminiai paukščiai.....	29
5.7.6.	Bičių produktai.....	30

5.8.	Medikamentinis gyvulių gydymas.....	30
5.9.	Gyvulių pervežimas ir skerdimas.....	31
5.10.	Valymas ir dezinfekcija	31
6.	GMO nenaudojimas.....	32
7.	Ūkio pertvarkymas – sertifikavimas - sutartis.....	32
7.1.	Pertvarkymas ir gamybos vadovas.....	32
7.2.	Ūkio pertvarkymas	32
7.3.	„Demeter“ sertifikavimas ir prekės ženklo naudojimas.....	33
7.3.1.	Pertvarkos statuso suteikimas	33
7.3.2.	Sutartis	34
7.3.3	„Demeter“ produktų pardavimas.....	34
7.3.4	Socialinės atsakomybės principas	

1. Principai

Gyvenimo procesuose kartu veikia begalė skirtingų jėgų, kurios kyla ne vien tik iš materialinių įvykių. Visų žemės ūkio priemonių esmė – aktyvuoti procesus, kurie sustiprintų ir pagyventų tokių natūralių sąsajų veiklą.

Biodinaminis metodas yra daugiausia susijęs su gyvų sąveikų formavimu ir todėl jo negalima taip aprašyti, kaip kokios techninės prekės gamybos proceso. Žmonių darbas, rūpestis žemės derlingumu, kultūriniais augalais, sėklomis, naminiams gyvuliams ir vietos sąlygų derinys gali paversti ūkį į gyvą organizmą. Didelė gamtos pasaulio įvairovė reiškia, kad vienur puikiai tinkamos žemės ūkio praktikos gali būti visiškai netinkamos kitur. Vertinant šiuos standartus atitinkančius organizacinius pajėgumus, svarbu atsižvelgti ir į ūkininko polinkius bei galimybes. Tinkamas priemonių, darančių įtaką gyviams procesams, pritaikymo laikas yra ypač reikšmingas. Be to, reikia sąmoningai bei reguliariai naudoti biodinaminis preparatus ir atsižvelgti į kosminius ritmus augalininkystėje ir gyvulininkystėje.

„Demeter gamybos standartas“ išreiškia išoriškai veikiančios biodinaminės žemdirbystės vidinį susitarimą. „Demeter“ prekės ženklą pažymėti produktai turi būti pagaminti pagal šį standartą. Šio standarto teisinis charakteris suponuoja, kad jis taikomas vienodai visiems produkciją gaminantiems ūkiams.

Biodinamiškai dirbti – reiškia susieti save su biodinaminio metodo esme, jo principais ir tikslais. Tam būtina intensyviai įsigyventi į gamtos procesus per stebėjimą, mąstymą ir pajautimą. Per nuolatinės pastangas galima pasiekti pažinimą grįstą, vis gilesnį gamtos ryšių suvokimą. Bendras darbas įvairiose asociacijose, kur teikiamos konsultacijos, orgaizuojami renginiai, leidžiami laikraščiai ir knygos, yra svarbūs pagalbos ir paramos šaltiniai.

Ypatingi biodinaminio žemės ūkio pažinimo pagrindai, jei jie apima daugiau nei praktinę, ar gamtamokslinę patirtį, remiasi 1924-ųjų metų Rudolfo Šteinerio kursu „Humanistiniai žemės ūkio klestėjimo pagrindai“ ir dvasinis antroposofijos kontekstas, kuris vienareikšmiškai persmelkia visas paskaitas.

Visada siekiama, kad būtų ūkininkaujama taip, jog ūkio produktyvumas ir sveikata išaugtų iš ūkio visumos sukūrimo ir kad pats ūkis pasigamintų visas reikiamas priemones ūkio veiklai. O jei vis dėlto šį standartą norima panaudoti, kaip tankiai atsitinka su įstatymais, kad jų laikomasi tik formaliai arba ieškoma spragų, kad jas panaudotų ekonominei naudai gauti, tai reikėtų vykdyti kitokio pobūdžio žemės ūkio veiklą. Atitinkamų vietos organizacijų ir jų konsultantų užduotis – užkirsti kelią tokiems veiksams.

Galiausiai, svarbu, kad kiekvienam augintojui vis labiau pavyktų šio standarto pagrindu per savo pažinimą veikti atsakingai. Kiekvienas individas kaip biodinaminis darbuotojas dėkingas už savo egzistencijos didelę dalį viršesniai bendram reikalui, o kiekvienas darbelis, net jei ir paslapčiomis daromas, neabejotinai prisideda prie bendro reikalo. Todėl kiekvienas nuolat turėtų taip elgtis, kad vartotojų pasitikėjimas biodinaminio metodu ir „Demeter“ produktais būtų pagrįstas ir sutvirtintas.

Struktūra:

Šiuolaikiniais laikais turime gamtamokslinį materialistinį pasaulio vaizdą, kurio pagrindą sudaro Darvino evoliucijos principas. Jis teigia, kad per selekciją ir konkurenciją iš žemesnio seka aukštesnė išsivystymo pakopa. Antroposofijoje, kurią sukūrė Rudolfas Šteineris, galima dvasinio mokslo pagrindu atrasti dvasinės istorijos evoliucijos principo intenciją: pasaulio istorijoje toliau vystantis fiziniams kūnams vis labiau galėjo įsitraukti aukštesnės būtybės, kaip antai gyvūnai ir žmonės. Fizinis įsikūnijimas ketvirtos senesnės aukštesniosios esybės pasaulio yra pats jauniausias pasaulio raidos žingsnis.

Žemės ūkis – tai žmogaus ir gamtos pasaulio susitikimo išraiška, kur žmogus yra aktyvus formuotojas. Žemės ūkio formą nulemia kartu vienoje kultūroje gyvenančių žmonių poreikiai. Gaminiai, kurie atsiranda iš tokios žemdirbystės, turi būti išauginti pagal žmogaus esybės poreikius, kad jie „kaip priemonės gyvybei“ iš tiesų pildytų tikrąją to žodžio prasmę savo uždavinį. Galvijų laikymas ir iš jų gaunamos trąšos buvo ir yra intensyvios augalininkystės prielaida. Gyvulių laikymas reikalavau užauginti pašarus, o galvijų laikymas reikalauja pasigaminti pašarus žoliniu pašarus ir tai yra svarbus sėjomainos organizavimo faktorius. Augalininkystę nulemia tiek žmogaus, tiek ir gyvulio mitybos poreikiai ir reikalauja kruopščios dirvos priežiūros. Vietos sąlygas atitinkantis ūkininkavimas atsižvelgia į augalų ir dirvos, gyvulių ir žmonių poreikius. Todėl šiame standarte pradedama nuo dirbamos žemės ir augalininkystės bei tręšimo ir dirvožemio susiejimo, toliau preparatai ir gyvūnų karalija. Pabaigoje išdėstyta teisinio reglamentavimo santrauka.

Išskyrus įžangą, kuri apibūdina bendro konteksto idėjas, visas tekstas padalintas į du stulpelius. Dešinėje pusėje pateikiami raktiniai žodžiai ir trumpas aprašymas, o kairėje – išsamios jų apibrėžtys.

Ženklimas:

produkciją ženklinimase įstatymų saugomais žodiniais arba vaizdiniais ženklais, tokie kaip logotipas „Demeter“ ir „pereinantis į Demeter“ bei „pagaminta pagal biodinaminį metodą“ arba „iš biodinaminio ūkio“ bei bet koks kitas požymis, teigiantis ar nurodantis ryšį su šiuo metodu teisiškai reikalauja turėti sertifikavimo sutartį, apimančią gamintoją, perdirbėją ir prekybininką.

Kad būtų galima sudaryti sertifikavimo sutartį pagal šį standartą, žemės ūkio, daržininkystės, sodininkystės, vynuogininkystės ir miškininkystės ūkiai privalo papildomai laikytis tuo metu galiojančių įstatymų nuostatų pagal EEB reglamentų 834/2007 ir 889/2008, reglamentuojančių ekologinę žemdirbystę, „Ekologiškų maisto produktų gamybos akto“, paskelbto 1990-ųjų metų lapkritį Jungtinėse Amerikos Valstijose, arba gamybos standarto „National Standard for Organic and Biodynamic Produce“ (3.4 leidimas), įsigaliojusio Australijoje 2009 metų liepos 1 dieną arba vėliau. Taip pat turi būti laikomasi tuo metu galiojančių tarptautinių „Demeter-International“ maisto produktų ir kitų produktų perdirbimo ir žymėjimo standartų.

2. Žemės ūkio organizmas – žemės ūkio individualumas

„Žemės ūkis yra arčiausiai savo esmės tuomet, kai jį galima suvokti kaip nepriklausomą individą, savarankišką subjektą. Realybėje kiekvienas ūkis turėtų siekti savarankiško subjekto būsenos, nors šią būseną pasiekti tobulai nėra įmanoma, bet reiktų bandyti prie jos artėti – prie tos uždaro ciklo individualumo būsenos.“

Rudolf Steiner (GA 327, „Žemės ūkio kursas“, 2 paskaita)

Visa gyvybė formuojasi iš organizmo evoliucijos principo. Atskiri organai susijungia tam, kad suteiktų organizmui gyvybės. Organizmas yra žymiai daugiau nei vien atskirų dalių suma. Organizmus gaubia oda, kuri leidžia viduje esančiai gyvybei vystytis. Tokiu būdu organizmo viduje susidaro atskirtas gyvenimas, kuris susijęs su Žemės ir kosmoso aplinka. Jei ši vidinė gyvybė naudojama savarankiškam vystymuisi, susiformuoja individualumas.

Jei žemės ūkio įmonė kuriama remiantis šiais principais ir formuojama iš savo pačios turimų išteklių (dirvožemio gyvybingumo, augalų vystymosi ir gyvulių prigimtį atitinkančios gyvulininkystės sistemos), tai ūkį teisėtai galime vadinti ūkio organizmu. Tokios įmonės gamina sveiką maistą, nes jų dirvos derlingos, augalų gyvybinės jėgos didesnės, o gyvuliai laikomi pagal jų prigimtį atitinkančias sąlygas. Tuo pat metu, ekologiškai sąmoninga tokių įmonių veikla skatina kurti kraštovaizdį, kuris būtų pajėgus vystytis ir atsinaujinti.

Kiekviena vietovė yra skirtinga. Kiekviena žemės ūkio praktika, pasitelkdama sau būdingus dirvos dirbimo metodus, sėjomainą ir tręšimą sukuria tam tikrą dirvožemio gyvybę. Kokie gyvuliai gyvina landšaftą ir kokia jų laikymo forma toje vietovėje tinkama, nulemia dirvožemio pobūdis ir dirvožemio derlingumo didinimo poreikis. Žmogaus sprendimai ir bendro darbo formos suteikia įmonei labai individualų charakterį. Be viso to, žmogus, pasitelkdamas dvasinį mokslinį suvokimą, gali sukurti didesnę harmoniją ir tvarką visoje savo ūkio organizmo struktūroje. Šio žemės ūkio įmonės organizmo pagrindu susidaro ūkio individualumas.

3. Žemdirbystė ir augalininkystė

Augalai kaip esybės yra visiškai priklausomi nuo aplinkos veiksnių, todėl be tinkamos augavietės jiems reikia pakankamai šviesos ir šilumos. Būtina lapų, žiedų ir vaisių vystymosi sąlyga yra gyvas dirvožemis, kuriame gali gerai vystytis šaknys. Augavietės tinkama formavimas ir priežiūra yra žymiai svarbesni augalo sveikatai nei atskiros augalininkystės priemonės. Lygiai taip pat svarbu tinkamai parinkti rūšis ir veisles. Skirtingų kultūrinių augalų vienpusiškumo problemą galima pašalinti, jei tinkamai įgyvendinama sėjomaina. Dėl tvaraus dirvožemio derlingumo sėjomainoje būtina auginti pakankamai ankštinių augalų (jei įmanoma, ne tik vienmečių) ir lapinių kultūrų.

„Tręšti, reiškia dirvą gyvinti.“ Ši tezė nubrėžia tręšimo metodą, kurio pagrindas yra glaudi augalų ir gyvulių simbiozė. Tręšimo sistemoje esminę reikšmę turi tinkamas biodinaminis preparatų naudojimas.

Svarbus tikslas dirbant dirvožemį – jo biologinių procesų intensyvumo didinimas. Pirmenybė turėtų būti teikiama energijos tausumo metodams

3.1. Sėklos ir daigai

Sėklų vidinės savybės ir išorės charakteristikos iš vienos pusės lemia pasėlių atsparumą jų augimo metu, o iš kitos pusės jų derliaus potencialą, kuris priklauso nuo augavietės bei iš jų pagamintų maisto produktų maistines savybes. Norint pasiekti tokias savybes, kurios nurodytos biodinaminės žemdirbystės tiksluose, reikia ypatingos priežiūros ir atidumo. Pirmenybė teikiama natūraliu būdu apdulkinamoms veislėms, kultivuojamoms biodinaminėje žemdirbystėje.

3.1.1. Sėklos ir sėklinės bulvės

Sėklos ir sėklinės bulvės turi būti iš biodinaminės žemdirbystės, jei galima gauti, o šiaip iš ekologinės.

Biodinaminiam arba ekologiniam ūkyje išaugintų sėklų ir sėklingių bulvių negalima apdoroti sintetinėmis cheminėmis priemonėmis, net ir sandėliavimo metu. Jonizavimas yra neleidžiamas.

Jei negalima gauti sėklų ar sėklinių bulvių iš biodinaminės ar ekologinės, tai gavus išimtinį leidimą iš vietinės kompetentingos organizacijos galima naudoti nebeicuotas konvencines įprastines sėklas. (APP 1: žr. 7 Priedą)

Draudžiama pašarų ir maisto gamyboje naudoti hibridines javų sėklas, išskyrus kukurūzus (*Zea mays*).

Draudžiamos sėklos ir daigai, pagaminta naudojant protoplazmos ir citoplazmos sintezės būdus.

Negalima dauginti ar sėti genetiškai modifikuotų rūšių sėklų.

Sėklos ir daigai turi būti iš biodinaminio ūkio (jei įmanoma).

Neleidžiamas sėklų cheminis-sintetinis beicavimas.

Leidžiamos priemonės tik pagal šį standartą.

Draudžiama naudoti genetiškai modifikuotas sėklas ir sėjamąją medžiagą.

3.1.2. Daigai

Daigai turi būti iš biodinaminės gamybos. Jei tokių nėra, galima naudoti daigus iš ekologinės gamybos.

3.1.2.1. Daržovių daigai

Jei biodinaminės ar organinės dauginimo medžiagos gauti nepavyksta, atitinkama organizacija gali išduoti leidimą išimtinai naudoti įprastą dauginimo medžiagą (pagamintą nepasitelkus genų inžinerijos). Ši išimtis negali būti taikoma daržovių sodinukams ir jauniems augalams, kurių augimo ir pardavimo laikas yra trumpas (pvz., salotos ir pan.).

(APP 1: žr. 7 Priedą)

3.1.2.2. Dauginimo medžiaga medžiams ir daugiamečiams augalams

Jei galima įrodyti, kad biodinaminės ar ekologinės kokybės medžių ir daugiamečių kultūrų dauginimo medžiagos rinkoje nėra, galima importuoti konvecinę dauginamąją medžiagą. Neleidžiama po derliaus nuėmimo apdoroti cheminiais sintetiniais pesticidais (pvz.: dezinfekavimo priemonėmis).

(APP 1: žr. 7 Priedą)

Ekologiškų sėklų ar dauginimo medžiagos nebuvimą turi patvirtinti kompetentinga šalies organizacija.

Ši taisyklė netaikoma, jei vienas ūkis per vienerius metus įveža ne daugiau kaip du konvecinčius medžius.

3.2. Tręšimas

Pagrindinis biodinaminio metodo tikslas – gyvinti dirvožemį bei išlaikyti ir skatinti jo derlingumą. Be dirvos įdirbimo metodų ir sėjomainos labiausiai dirvą gyvina prižiūrėtas ir komposto preparatais pagerintas mėšlas iš naminių gyvulių, o ypač karvių.

3.2.1. Trąšų kiekis

Didžiausias leistinas azoto kiekis, kuris įterpiamas kartu su naudojamomis trąšomis, sėjomainoje vidutiniškai negali viršyti to kiekio, kurį ūkis gali pasigaminti laikydamas gyvulius ir šerdamas juos be pirktnių pašarų (daugiausia 1,4 trąšų vienetų/ha nuo bendro ploto; žr. 1 Priedas).

Bendras azoto kiekis ūkyje negali viršyti 1,4 trąšų vienetų/ha.

Tropikų ir subtropikų klimato auginamoms daugiamečioms kultūroms leidžiama panaudoti daugiausiai iki 170 kgN/ha, jei azotino suvartojimas yra didesnis nei 96 kgN/ha. Šis deficitas turi būti vertinamas pagal azoto balansą ir kompetentinga šalies organizacija turi suteikti leidimą.

Pramoniniai sodai gali įsivežti daugiausiai iki 170 kgN/ha azoto, jei jo eksportas yra didesnis nei 112 kgN/ha. Deficitas turi būti vertinamas pagal azoto balansą kompetentinga šalies organizacija turi suteikti leidimą.

Pramoniniai sodai po patikros gali įsigyti iki 170 kgN/ha.

Galimas didesnis azotinių medžiagų kiekio įvežimas šaltnamiuose, jei ūkis kontrolės institucijai gali įrodyti, kad bendras azotinių medžiagų (kilogramais) suvartojimas yra didesnis 5% nei įvežamo azoto.

Pramoninių ekologiškų trąšų naudojimą reikia riboti.

Jei ūkyje pagaminamų organinių trąšų bei augalinių priemonių nepakanka dirvožemio gyvinimui, leidžiama panaudoti pirktnines organines trąšas. Vis dėlto, per smarkaus augimo reikia vengti.

Į tokius plotus su organinėmis pirktnėmis trąšomis negalima įterpti daugiau azoto, nei jo būtų galima gauti iš komposto, tvarto mėšlo ir / ar žaliųjų trąšų, bet tokių trąšų kiekis negali viršyti 0,5 trąšų vienetų/ha (išskyrus daugiamečių kultūras).

Azoto kiekis į ūkį iš pirktnių organinių trąšų neturi viršyti 0,5 trąšų vienetų/ha.

Leistinos trąšos pateikiamos 4 priede.

Visas trąšas reikia kruoščiai paruošti. Reikia atkreipti dėmesį, kad būtų pakankamai vietos joms laikyti ir reikia turėti tinkamą tręšimo techniką. Reikia kaip įmanoma labiau sumažinti maistingųjų medžiagų nuostolius, atsirandančius dėl trąšų laikymo, garavimo ar išplovimo.

Kruopštus laikymas, paruošimas ir naudojimas.

3.2.2. Trašų ir žemių įsivežimas

Galima naudoti uolienu miltus (taip pat ir su fosfatais) ir žemes. Sintetinio azoto junginiai, Čilės salietra, lengvai tirpūs fosfatai bei gryna kalio druska su didesniu nei 3 proc. chlorido kiekiu yra griežtai draudžiami. Naudoti į ūkį įvežtas fekalijas, nuotėkų dumblą ir atliekų kompostą draudžiama.

Leistinos trąšos pateikiamos 4 priede.

Ne ūkyje atsiradusios gyvulinės kilmės trąšos negali būti gaunamos gyvulių, laikomų intensyvios gyvulininkystės ar bekrakėse sistemose. Intensyvus gyvulių laikymas apima bet kokius gyvulius, kurie neturi reguliaraus, tvarkingo ir efektyvaus diendaržio (pvz., tvartuose laikomas vištos) arba reiškia neetišką praktiką (pvz., vištų snapų karpymas, paršelių dantų pjovimas ir pan.). Atitinkamos sistemos turi būti taikomos tam, kad sertifikuotas laukas nebūtų užterštas vaistų likučiais, pašarų priedais, kaip antai, antibiotikais, natūralių pašarų sudedamosiomis dalimis, pvz., žuvų miltuose esančiu gyvsidabriu ir kitais likučiais, kaip antai herbicidais kraike.

Negalima naudoti gyvulinės kilmės trąšų iš gyvulių, kurie buvo šeriami genetiškai modifikuotais pašarais.

Jei negalima įrodyti, kad trąšos yra be GMO arba jei nėra trąšų be GMO, tai kompetentinga šalies organizacija gali išduoti leidimą apie suteikiamą išimtį. (Priedas 1A: žr. Priedą 7)

Šie kriterijai turi būti išpildyti, kad būtų galima suteikti leidimą dėl išimties tvarkos:

1. Trąšos turi būti kompostuojamas mažiausiai 1 metus arba turi būti naudojamas pagreitintas kompostavimo procesas.
2. Kompostą reikia pažymėti ir šios komposto krūvos turi būti kraunamos atskirai.

Nusipirkti trąšas, kurios nurodytos 4 priedo 3.1 skyriuje, galima tik gavus kompetentingos šalies organizacijos leidimą.

Apie pirktų trąšų ir žemių kilmę, kiekį ir panaudojimą (kokioms kultūroms, ant kokių plotų) reikia padaryti pakankamus įrašus žurnaluose.

Reikia atkreipti dėmesį, kad būtų išlaikytas ir reguliuojamas dirvožemio pH, kuris atitiktų dirvą ir jos panaudojimą. Jei reikia, gali būti naudojamos kalkinimas.

3.3. Augalų priežiūra ir apsauga

Įvairiapusių, visame ūkyje naudojamų biodinaminių priemonių dėka, tame tarpe kraštovaizdžio priežiūra ir formavimas, siekiama, kad kultūros įgytų didelį atsparumą grybinėms, bakterinėms ir vabzdžių pažeidimams.

Jei šių priemonių nepakanka, leidžiama naudoti 5 priede pateikiamas priemones ir veikliąsias medžiagas.

Draudžiama naudoti sintetines chemines medžiagas nuo kenkėjų, profilaktiškai ir kovai nuo grybelio, virusinių ar kitų ligų, piktžolėms naikinti bei kultūrinių augalų augimo reguliatorių. Dėl bet kokio šiuose standartuose draudžiamų medžiagų naudojimo ūkis gali prarasti sertifikatą, arba biodinaminio statuso gali netekti nupurkšti plotai arba kultūros.

Naujas medžiagas ir metodus galima išmėginti tik gavus kompetentingos organizacijos sutikimą (žr. 5 priedą).

Griežtai draudžiama naudoti sintetines azoto trąšas, Čilės salietrą, lengvai tirpius fosfatus, gryną kalio druską su didesniu nei 3 proc. chloro kiekiu.

Negalima naudoti jokio mėšlo iš intensyvios gyvulininkystės sistemų.

Apie trąšų ir žemių pirkimą ir panaudojimą reikia padaryti įrašus žurnale.

pH-vertę išlaikyti optimaliame lygyje.

Stiprinti natūralias kultūrų atsparumo jėgas.

Dėl bet kokio draudžiamų medžiagų naudojimo ūkis gali prarasti sertifikatą (arba bent nupurkšti plotai ir kultūros).

3.3.1. Sandėlių priežiūra

Biodinaminiai gaminiai turi būti laikomi laikantis visų šiame dokumente pateikiamų standartų, kad būtų išvengta kokybės pažeidimo (pvz., tinkamai pasirinktos laikymo talpyklos, sandėlių valymo priemonės).

Tais atvejais, kai kenkėjų problema tampa itin opi, reikia susisiekti su kompetentinga organizacija. Ji nuspręs, kaip pritaikyti šiems standartams neprieštaraujančias kontrolės priemones. Vykdamas kenkėjų kontrolę, būtina apsaugoti produktus nuo užteršimo.

***Reikalaujama
informuoti apie
kenkėjų problemą.***

3.4. Sodininkystė ir lauko daržininkystė

Pramoniniai sodai ir lauko daržovės, apyniai ir visos kitos daugiamečių kultūros taip pat sudaro žemės ūkio įmonės organus kaip ir augalininkystė. Bet šias žemės ūkio šakas didžiąja dalimi kultivuojantiems ūkiams reikia išskirtinio įmonės plano.

Intensyvioje daržininkystėje tame pačiame plote dažnai pakeičiamos kultūros reikalauja ypatingai tausojančių žemės dirbimo metodų. Labai rekomenduotina dėl tikslingo tręšimo laikyti nuosavus gyvulius. Jei negalima laikyti gyvulių, rekomenduojama bendradarbiauti su kitu biodinaminiu ūkiu, kuriame laikomi gyvuliai, su juo mainyti pašarus į mėšlą. Išskirtinį dėmesį reikia skirti trąšų gamybai, pasitelkiant į pagalbą komposto preparatus.

Rekomenduojama aktyviau vykdyti sėjomainą, įtraukti paprastai neauginamas augalų šeimas, kaip antai, tarponiu augalus augalus (pvz., facelijos ar griekiai). Sėjomainoje tvirtą vietą turėtų užimti ankštiniai augalai ar kiti pašariniai augalai, kurie padeda atstatyti dirvožemį ir teikia prieglobstį naudingiems vabzdžiams.

Lygiai kaip ir pirmiau nurodytame skyriuje apibūdintos priemonės pramoniniuose soduose, intensyvioje daržininkystėje, auginant lauko daržoves, vaisius ir kitas daugiamečių kultūras galioja ir šios papildomos nuostatos:

Biodinaminiai dirvožemiai dėl intensyvaus įdirbimo ir didelio gyvybingumo pasižymi dideliu medžiagų metabolizmo lygiu dirvoje. Todėl humuso atstatymui reikia išskirtinio dėmesio.

Mėšlas iš konvencinės gyvulininkystės gali būti naudojamos tik tuomet, kai jo negalima įsigyti iš ekologinių ūkių ir tam reikia gauti išimtinį leidimą iš kompetentingos šalies organizacijos.

Vis dėlto, dirva negali būti visus metus laikomas be augmenijos. Mulčiavimas leidžiamas (žr. 3.4.4.).

Humuso atstatymas yra itin svarbu. Pramoniniai sodai ir gyvulių laikymas turėtų sudaryti uždara organizmą.

3.4.1. Sėklos, dauginimo medžiaga ir sodinukai

Taikomos 3.1 skyriaus "Sėklos ir dauginimo medžiaga" nuostatos.

3.4.2. Trąšos, dirvožemiai ir auginimo substratai

Gerai perpuvęs ir paruoštas atrajojančių gyvulių mėšlas iš nuosavų gyvulių yra svarbiausias viso tręšimo pagrindas. Jei mėšlą reikia pirkti, būtina įsitikinti, kad jis yra be likučių ir ne iš intensyvaus gyvulių laikymo ūkių.

Daržo žemės ir substratai, kiek tai įmanoma, turėtų būti pasigaminami ūkyje iš savų mišinių. Jų pagrindą turi sudaryti paruoštas augalų ir mėšlo kompostas. Jo turėtų būti bent 25 proc.

Augalinės komposto medžiagos ir gatavi žievių ir augalinių atliekų kompostai iš komunalinių miesto teritorijų gali būti naudojamas tik tuo atveju, jei atlikto bandymo rezultatai patvirtina, jog komposte nėra kenksmingų medžiagų. Norint naudoti gatavas žemes ir substratus, reikia gauti kompetentingos organizacijos suderinimą.

Tręšimą, sėjomainą ir auginimo būdus reikia taip organizuoti, kad būtų minimalus azoto išplovimas į gruntą, o daržovėse nesikaupytų nitratai.

Pirkti mėšlą tik iš ne intensyvaus gyvulių laikymo ūkių.

Daržo žemių ir substratų bent 25 proc. turi sudaryti paruoštas kompostas.

Likučių analizę būtina atlikti tam kompostui, kuris atvežamas iš komunalinių zonų.

Mažinti azoto išplovimą ir nitratų susikaupimą daržovėse.

Durpes leidžiama naudoti daiginimo žemei ir durpinei žemei. Durpių kiekis turi būti kaip įmanoma mažesnis ir negali viršyti 75 proc. Draudžiama naudoti bet kokias sintetines dirvožemio gerinimo priemones. Visos trąšos turi atitikti šiuose standartuose nurodytus reikalavimus (žr. 4 priedą).

Durpių kiekis vazonuose ir auginimo substratuose neturi viršyti 75 proc.

Auginimo būdai be žemės (hidropinika, plonas dirvožemio sluoksnis ir pan.) ar akmenų vatoje bei konteineriuose yra draudžiami. Plono dirvožemio sluoksnio metodai (išskyrus pipirines ir daigus auginamus ant pagrindo, kuris parduodamas kartu su daigais) taip pat neleidžiami.

Neleidžiama kultivuoti bežemę ir plonasluoksnio dirvožemio technologijas.

Cikorijos šaknys turi būti daiginamos žemėje. Jei cikorijos daiginamos vandenyje, jame neturi būti jokių šiuose standartuose draudžiamų priedų. Reikia pateikti deklaraciją apie cikorijų daiginimą vandenyje.

Privaloma deklaruoti apie vandeniu auginamas cikorijas.

Žemės ir substratus galima sterilizuoti garais. Po sterilizacijos dėl mikrobu atsinajinimo proceso reikia panaudoti biodinaminis komposto produktus, vandenines komposto ištraukas bei ragų-mėšlo preparatą arba sudėtinį karvės bandų preparatą.

Po sterilizavimo garais, turi būti užtikrinamos mikrobu kolonijų apgyvendinimo priemonės.

3.4.3. Augalų priežiūra ir apsauga

Taikomos 3.3 skyriuje „Augalų priežiūra ir apsauga“ išdėstytos nuostatos. Auginimą po agroplyvele, o ypač po visą žemę dengiančia plyvele, reiktų sumažinti iki minimumo. Reiktų rinktis perforuotas ir daugkartinio naudojimo medžiagas.

3.4.4. Piktžolių kontrolė

Sėjomaina, dirvožemio apdirbimas ir kultūrų pasirinkimas ypač reikšmingi piktžolių reguliavimo veiksniai. Mechaninės priemonės turi prioritetą prieš termines. Garinti laukų žemę draudžiama.

Komerciškai pagamintų mulčiavimo medžiagų, kaip antai, mulčiavimo popierius ar mulčiavimo plėvelė gali būti naudojama labai ribotai, tik jei dirvoje yra daugybė piktžolių, nes šios priemonės užima didelį plotą ir dažniausiai padengia visą dirvą ir tai neleidžia tinkamai išpurkšti biodinaminis purškiamųjų preparatų.

Tokių medžiagų panaudojimą reikia suderinti su kompetentinga šalies organizacija.

Pramoninio mulčiavimo medžiagų naudojimas ribojamas.

3.4.5. Sodinimas po stiklu ir plėvele

Šildymo energijos naudojimas stikliniuose ar plastiko šiltnamiuose turi būti kaip įmanoma mažesnis.

Šildymo energiją naudoti kaip įmanoma taupiai.

Energijos taupymo būdai, kaip antai, specialių šildymo sistemų panaudojimas (pvz., žemės ar augmenijos šildymas) turi būti taikomas ūkiuose kaip įmanoma plačiau.

Pirmenybė turi būti teikiama taupiems energijos panaudojimo būdams.

Šiltnamiuose neleidžiama negiliai sterilizuoti garais dirvožemio ir kitaip šiluma iškaitinti dirvožemio. Tik būtiniais atvejais kompetentinga šalie organizacija gali išduoti tam leidimą. (žr. Priedas 1B: 7)

Po sterilizavimo garais, turi būti užtikrinamas mikrobu kolonijų užveisimas.

Po sterilizacijos dėl mikrobu kolonijų atkūrimo nedelsiant turi būti naudojami biodinaminiai komposto preparatai, skysti komposto ekstraktai bei ragų-mėšlo arba sudėtinis karvių bandų preparatai. Pirmas derlius po tokio dirvožemio apdorojimo negali būti parduodamas su DEMETER ženklu.

3.4.6. Derliaus nuėmimas ir ruošimas pardavimui

Aukštą biodinaminį būdu užaugintų daržovių kokybę reikia išlaikyti atsargiai nuimant derlių, pritaikant specialias paruošimo priemones ir laikymo būdus.

3.4.7. Išimtinės nuostatos daržininkystės ir dekoratyvinių augalų ūkiams

Ūkiai, kurie be daržovių taip pat augina dekoratyvinius augalus, jei nėra aiškios, pastovios erdvinės gamybos vietų ar šiltnamių atskyros, turi tuo pačiu metu ir dekoratyvinių augalų padalinį pertvarkyti į biodinaminę gamybą. Tręšimas ir augalų apsauga bei žemės ir auginimo substratai turi atitikti šiuose standartuose nurodytus reikalavimus.

Jei nėra aiškios, nuolatinės ir erdvinės gamybos vietų ir šiltnamių atskyros (suskirstymo į atskirus produkcijos blokus), atitinkama organizacija gali patvirtinti dekoratyvinės zonos perėjimą etapais. Tikslas – perėjimas prie naujo visos įmonės ūkio gamybos būdo per penkerius metus.

Jei yra aiškus, pastovus gamybos vietų ir šiltnamių erdvinis atskyrimas kaip atskirų ūkio padalinių, kompetentinga šalies organizacija gali leisti šiuos padalinius pertvarkyti palaipsniui į biodinaminę gamybą. Tikslas yra visą ūkį per penkis metus pertvarkyti į biodinaminę gamybą.

Per šiuos 5 metus dekoratyvinių augalų dalyje galima naudoti konvencines žemes trąšas. Kilmė, tipas, kiekis ir panaudojimas turi būti įrašyti į atitinkamus dokumentus.

Bet augalų apsaugai naudojamos medžiagos jau turi atitikti šiuos standartus. Produkcijos vietų atskyrimą reikia kruopščiai dokumentuoti (lysvių planai, buvimo schemas, ūkio dienoraštis ir / arba panašūs įrašai).

Organinės atliekos iš dar nepilnai į biodinaminę gamybą pertvarkytų dekoratyvinių augalų plotų produ vietų turi būti kompostuojamos atskirai ir sunaudojamos tik toje pačioje vietoje.

Galima nusipirkti konvencinių žaliavų ir gatavų medžiagų į dekoratyvinių augalų gamybos vietas. Šiuo atveju taip pat būtina vesti tikslus įrašus.

Informacija apie skirtingus dekoratyvinių augalų ir daržovių gamybos metodus taip pat konvenciniu būdu užaugintus pirktinius dekoratyvinius augalus turi būti aiškiai pateikiama vartotojui prekės etiketėje.

Jei erdvėje nėra aiškiai atskirta dekoratyvinių augalų produkcijos vieta, tai šis plotas taip pat turi būti pertvarkytas į biodinaminį ūkinikavimą.

Jei ūkyje yra aiški dekoratyvinių augalų produkcijos vietų atskyra, į biodinaminę galima pereiti palaipsniui.

Augalų apsaugai naudojamos medžiagos turi atitikti standartus.

Būtinas atskiras kompostavimas.

Privaloma įtraukti į dokumentus visas importuojamas konvencines žaliavines ir paruoštas naudoti medžiagas. Aiškus ir vienareikšmiškas „Demeter“ ir konvencinės produkcijos ženklavimas.

3.5. Sodininkystė ir kitos daugiamečių kultūros

Nepaisant ribotų galimybių sodininkystėje, turėtų būti pasitelkiamos visos prieinamos mišrių kultūrų, žalinimo, tarpinių kultūrų ir dirvožemio priežiūros. Įgyvendinti šias priemones gali padėti intensyvi daugiamečių kultūrų priežiūra. Laiku atliktos, visų pirma augalų stiprinimo priemonės, gali subalansuoti vienpusiškumą. Daugiamečių kultūrų vietos stabilumas reikalauja ir labiau prižiūrėti netiesioginę aplinką. Tokia harmonija gali padėti sumažinti tam tikrų priemonių reikiamybę.

Žalinimas turi atitikti vietos sąlygas ir sudarytas iš daug skirtingų augalų rūšių. Vis dėlto, dirva negali būti visus metus laikomas be augmenijos ar natūralios dangos. Jei reikia, pirmais pasodinimo metais gali būti suteikiama išimtinis leidimas.

(APP 2: žr. 7 Priedą)

Sodininkystei pusiau sausringo klimato sąlygomis reikalingas atitinkamos organizacijos pritarimas.

Reikia siekti, kad žalinime būtų kuo didesnė rūšių įvairovė. Dirvožemio negalima visiems metams palikti be augmenijos arba natūralaus padengimo.

3.5.1. Sodmenys

Jei norimos veislės sodmenų galima gauti iš pripažintos biodinaminės gamybos, tuomet taip ir turi būti padaryta. Jei sodmenų yra tik iš ekologinės gamybos, reikia naudoti tokius.

Turi būti naudojamas „Demeter“ arba ekologiški sodmenys.

3.5.2. Trąšos ir dirvožemio priežiūra

Sodininkystės ūkiuose, kuriuose neauginami gyvuliai, būtinas pirktinių organinių trąšų kiekis ribojamas iki 1,2 trąšos vienetų/ha nuo sodo ploto. Bendras naudojamų trąšų kiekis sode negali viršyti 96 kg N/ha trąšų vienetų/ha (atsižvelgiant į bendrą sodo plotą).

Maksimalus pirktinių organinių trąšų kiekis lygus 1,2 trąšų vienetų/ha arba 96 kg/ha bendram sodo plotui

Sodinant vynuogynus vyno gamybai, trąšų kiekis per trejus iš eilės metus negali viršyti 150 kgN/ha.

3.5.3. Augalų priežiūra ir augalų apsauga

Atsižvelgiant į sodininkystėje galiojančias išskirtines sąlygas, toliau taikomos 3.3 skyriaus „Augalų priežiūra ir augalų apsauga“ nuostatos.

3.5.4. Atramos

Nuosaukos klimato vietovėse sodininkystėje negalima naudoti atramų iš tropinės ar subtropinės medienos. Iš tropikų leidžiama naudoti bambukus ir tonkiną.

Nuosaukos klimato vietovėse neleidžiama naudoti tropinės ir subtropinės medienos.

3.6. Grybai

3.6.1. Grybienu kilmė

Kiek įmanoma, grybieną reiktų pasigaminti pagal būtų šiuos standartus, kuri vėliau bus naudojama kaip pradinė kultūra.

Grybienes reiktų įsigyti, kiek įmanoma, iš ekologiškai sertifikuotų ūkių šaltinių arba iš natūralių plotų. Jei grybiena išauginama „Demeter“ fermose, tai žemės ūkio ir miškininkystės kilmės ingredientai turėtų būti sertifikuojami „Demeter“ (jei įmanoma).

3.6.2. Augimo substrato kilmė

Grybų substratas turi būti sudarytas iš ekologiškai užaugintų medžiagų arba ekologinėje žemdirbystėje leidžiamų medžiagų, taip pat iš mineralinių produktų. Ekologiškų ūkių gyvulių mėšlas, kurio sudėtyje yra nesertifikuotų šiaudų likučių ar kitų nesertifikuotų žemės ūkio medžiagų, pavyzdžiui, nupjautos žolės ar mėšlo iš ekstenšyvos gyvulininkystės, gali būti naudojami kaip substratas, jei yra bent 6 mėnesius prieš naudojimą kompostuojamas ekologiniame ar biodinaminiam ūkyje kaip grybų substratas. Kompostavimo pradžioje turi būti įdedami biodinaminiai kompostavimo preparatai.

Substrate gali būti naudojami šiaudai iš 2-ųjų pertvarkos į biodinamiką metų. Jei naudojama mediena pvz., ažuolo rąstai (šitaki grybams), drožlės ar pjuvenos, tai po nukirtimo negalima naudoti insekticidų.

Grybinėms kultūros leidžiama naudoti durpes kaip dengiamąją medžiagą. Kitos leidžiamos medžiagos pateikiamos šio standarto prieduose.

3.6.3. Biodinaminės priemonės

Komposto preparatų turi būti pridedama į substratą tinkamu laiku prieš inokuliaciją. Pasibaigus stelijai fazei ir prieš inokuliaciją reikia sudėti komposto preparatus. Grybams, augantiems ant sterilizuoto medžio substrato, komposto preparatų turi būti pridedama brendimo fazėje ir į pjuvenas prieš šildymą arba po to. Ragų-mėšlo preparatas (500) turi būti naudojamas bent vieną kartą per auginimo ciklą. Tai turi būti atliekama po to, kai substratas

inokuliuojamas. Ragų-kalną krioštolo (501) preparatas turi būti naudojamas bent kartą per augimo ciklą. Teigiamai vertinamas darbas pagal astroniminius ritmus.

3.6.4. Apšvietimas

Grybų rūšys, kurios reaguoja į šviesą, t. y. šitake, turėtų būti kultivuojami su šviesa. Išimtį gali suteikti atsakinga organizacija, jei dėl klimato reikalingas pritemdymas.

3.6.5. Augalų sveikata

Prevencija – pagrindinis principas išlaikyti kultūras sveikas per higieną, klimato kontrolę, mechaninį kenkėjų naikinimą ir biodinaminius preparatus.

Druska gali būti naudojama grybinėms ligoms kontroliuoti. Kiti augalų priežiūros ir apdorojimo produktai pateikti šių standartų penktajame Priede.

3.6.6. Daigyklių valymas ir dezinfekavimas

Grybų daigykloms valyti turi būti naudojami mechaniniai metodai kartu su vandeniu ar vandens garais. Leidžiami plovikliai ir dezinfekavimo priemonės, kurios naikina mikrobus, išvardytos “Demeter” Perdirbimo standartų 8 skyriaus A dalyje. Jos turi būti be DDAC/BAC. Prietaisus galima sterilizuoti su 70 proc. alkoholiu arba acto rūgšties preparatais. Draudžiama naudoti formaldehidą. Po valymo visas vidaus patalpas ir paviršius reikia nuskalauti geriamuoju vandeniu. To nereikia daryti tik tada, kai grybų substratas naudojamas po visiško biologinio valymo / sterilizavimo medžiagos susiskaidymo.

3.6.7. Grybų komposto antrinis panaudojimas

Reikia sudaryti visiems grybų kompostams reguliarių antrinio panaudojimo planą. Licencijų turėtojai skatinami susirasti biodinaminių ūkių, kurie tokius grybų kompostus galėtų panaudoti.

3.7. Daigai ir ūgliai

Daigų ir ūglių gamyboje turi būti naudojamos tik biodinaminės sėklos, šaknys ir šakniastiebiai. Konvencinės medžiagų kilmės neleidžiama.

Daigų ir ūglių gamyboje naudojamas vanduo turi būti geriamo vandens kokybės. Jei naudojami substratai ar mediumai, jie turi atitikti visus šiame dokumente išdėstytus standartus. Jeigu atvejis abejotinas, išsiaiškinti galima su „Demeter International“ už “Demeter” gamybos standarto komisija.

Draudžiama naudoti konvencinėje gamybai naudojamas sėklas, šaknis ir šakniastiebius.

Naudojamas vanduo turi būti geriamo vandens kokybės.

3.8. Nauji kultūrinimo ir gamybos būdai

Nauji kultūrų arba gamybos būdai, kurie nėra apibūdinti šiuose standartuose ir kurie nėra būdingi ekologišką veiklą vykdančiuose ūkiuose, gali būti bandomi tik gavus „Demeter-International“ arba atitinkamos organizacijos sutikimą.

(APP 3: žr. 7 Priedą)

3.9 Kirtimai atogrąžų miškuose

Griežtai draudžiama kirti atogrąžų miškus žemės ūkio naudmenims. Taip pat reikia saugoti kitas vertingas saugomas teritorijas. Jas galima kirsti tik gavus išskirtinį atitinkamos organizacijos leidimą.

(APP 4: žr. 7 Priedą)

3.10 Biologinės įvairovės išsaugojimas

Ūkis turi vykdyti ir skatinti ūkio biologinę įvairovę. Jei ūkyje ir netoliese jo esančiose apylinkėse biologinės įvairovės išsaugojimas nesiekia bent 10 proc., turi būti parengtas viso ūkio biologinės įvairovės planas ir suderintas su kompetentinga organizacija, kuriame tiksliai nurodoma, kaip reikiamas tikslas bus pasiektas laike. Šiame plane gali būti numatomi kiti kultūriniai elementai, pavyzdžiui, kaip išsaugoti retas ar nykstančias augalų ir gyvūnų rūšis, paukščiams ir vabzdžiams skirtų gyvenimo erdvių kūrimas, biodinaminių augalų ir gyvulių veislių panaudojimas ir kt.

Vietos, laikomos biologinės įvairovės plotais

- Retai ganomi laukai, kuriuose gali augalai sukrauti žiedus ir subrandinti sėklas.
- Miškingi plotai (agrarinė miškininkystė)
- Natūraliai augantis miškas
- Galulaukės
- Laukai, kuriuose pasėti vienmečiai / daugiamečiai augalai, kuriems leidžiama sukrauti žiedus
- Pūdymas sėjomainoje arba kitokiais tikslais
- Natūraliai augančios pievos (nepjaunamos ištisis metus)
- Tvorų ribos (galima priskirti ir nedirbamo lauko plotį)
- Vietovėje augantys ir pavieniai, tam tikrai vietovei būdingi medžiai (100m² vienam medžiui) ir alėjos
- Gyvatvorės, šalia upelių krantų esantys laukeliai ir augančios medžių grupės
- Upės, tvenkiniai, šlapvietės, pelkės, pakrančių zonos
- Apleistos zonos (pvz., nuošliaužos), akmenų sienos ir tvoros arba akmenų krūvos
- Sauso akmens sienos
- Neįtvirtinti natūralūs takai ir pėsčiųjų trasos
- Kiti biologinę įvairovę padedantys išsaugoti elementai, įskaitant retų ar nykstančių augalų ir gyvulių rūšių saugojimą ir auginimą
- Kitos galimybės, kurios įmanomos pagal biologinės įvairovės planą

Biologinės įvairovės išsaugojimui turi būti skirta 10 proc. viso ūkio ploto. Jei tonegalima pasiekti išvardintomis priemonėmis, kompetentnga organizacija gali pritarti sudarytam biologinės įvairovės planui.

Šalys narės, kurios biologinės įvairovės neįtraukia į savo standartus, turi juos traktuoti kaip privalomą temą į ūkyje pravedamus kolegų pokalbius arba taikyti panašius kokybės užtikrinimo instrumentus, kurių pagrindinis dėmesys skiriamas ūkio vystymui ir žmonių motyvacijai.

4 Biodinaminiai preparatai (žr. 10 Priedą)

Visos priemonės, naudojamos biodinamiškai valdomoje įmonėje turi būti vertinamos pagal holistinius principus. Gyvoje visuomenėje ne tik svarbu subalansuoti medžiagų apykaitą, bet taip pat ir, kaip Rudolfas Šteineris vienareikšmiškai nurodo „Žemės ūkio kurse“, užtikrinti „jėgų atėmimo auginant“ pusiausvyrą. Todėl šiuo požiūriu nepaprastai svarbu kruopščiai ir profesionaliai pagaminti, sandėliuoti ir naudoti preparatus.

Dvasinio mokslinio pažinimo pagrindais sukomponuotos mineralinės, augalinės ir gyvūninės kilmės medžiagos veikiant kosminėms ir žemės jėgoms visus metus transformuojamos į jėgas perteikiančius preparatus, kurie naudojami ant dirvožemio, augalų ar trąšų ir taip esmingai prisideda prie žemės gaivinimo, augalų kokybės ir derliaus didinimo bei tokia biodinaminiam ūkyje auginamų gyvulių sveikatos, gyvybingumo ir vaisingumo.

Preparatus, pagal galimybes, reiktų pasigaminti pačiame ūkyje arba bendradarbiaujant su kitais ūkiais.

Preparatų gamyboje naudojami augalai ir gyvūninės kilmės apvalkalai turėtų būti iš nuosavo ūkio arba, jei įmanoma, iš kito biodinaminę ūkinę veiklą vykdančio ūkio. Visa patirtis ir žinios, įgytos atliekant bandymus ir stebėjimus, turėtų būti naudojamos tokių preparatų gamybai ir naudojimui pagerinti.

Geriausio rezultato galima tikėtis tik tuomet, jei visi preparatai (komposto ir laukų purškimo preparatai) bus naudojami kasmet trąšoms gaminti ir augalams prižiūrėti tinkamu metu ir teisingai (ir maišomi lygiai vieną valandą). Ūkyje turi būti veikianti preparatų maišymo įranga arba sudaryta sutartis su maišymo ir purškimo paslaugas teikiančia įmone, kas kasmet turi būti tikrinama metinės patikros metu.

Jei tik įmanoma, geriausia, jei preparatai pasigaminami ūkyje.

Purškiami laukų preparatai turi būti naudojami teisingai pagal kultūras:

-Ragų-mėšlo arba preparuotas ragų-mėšlo preparatas (500P) turi būti purškiamos ant pasėlių vegetatyvinės fazės pradžioje arba po sertifikuotų augalų derliaus nuėmimo, t.y., mažiausiai kartą per metus.

-Ragų-silicio preparatas purškiamas ant augalų priklausomai nuo jų vystymosi etapo, bet ne rečiau kaip kartą per metus.

- Purškiamiems preparatams purkšti reikalinga švari įranga.

Visos organinės ūkio trąšos (mėšlas, kompostas ir pan.) turi būti apdorojami komposto preparatais. Sudėtinius preparatus (karvių bandų preparatą, preparuotą "500" ir t.t.) rekomenduojama naudoti kaip pakaitalą tiems plotams, kurie tais metais negavo preparuotų trąšų.

Viena iš būtinų sąlygų suteikti ūkiui sertifikatą „pereinantis į Demeter“ po 12 mėnesių ūkinės veiklos pagal šį standartą turi būti įrodymas, kad visuose plotuose bent kartą teisingai pagal kultūrių augalų vegetaciją buvo panaudoti ragų-mėšlo ir ragų-silicio preparatai bei visi plotai gavo preparuotų trąšų (arba kaip pakaitalą – sudėtinį karvių bandų preparatą). Šie reikalavimai vienodai taikomi visiems kitiems pereinamojo statuso ūkio plotams.

Preparatai efektyviausi tuomet, kai naudojami kartu su kitais.

Preparatų naudojimas – vertinga pagalba vykdant ūkio perėjimą prie naujo gamybos būdo.

Visas ūkio trąšas reikia preparuoti komposto preparatais. Intensyviai naudojami plotai (ariami laukai, daržovių laukai, vynuogynai ir vaismedžių sodai), įskaitant teritorijas kalnuotuose regionuose ir pašarų gamybos laukai kasmet turi būti nupurškiami biodinaminiais purškiamaisiais preparatais. Šis reikalavimas netaikomas nenaudojamoms ar kitiems ilgą laiką dirvonuojantiems plotams.

Kalnuotuose regionuose plotams, kurie yra stačiuose šlaituose (kurie nėra intensyviai dirbami arba šienaujami) ir žemės plotams, į kuriuos negali įvažiuoti jokia technika, gali būti suteikiama išimtis. Tokią išimtį gali suteikti koptentinga nacionalinė organizacija po to, jei licencijos gavėjas pateikia tikslų preparatų pabaudojimo planą, kuriame apibūdinamas planuojamas preparatų naudojimas (plotai, kuriuose neįmanoma arba tik iš dalies įmanoma panaudoti preparatus, kaip dažnai įmanoma panaudoti, ūkyje turima maišymo ir purškimo įranga, siūlomi pagerinimai ateičiai ir t. t.). Išimties galiojimas yra ribotas, bet, prireikus, ją galima atnaujinti.

(APP 4A: žr. 7 Priedą)

5 Gyvulininkystė

Šiuose standartuose pateikiami tik minimalūs reikalavimai gyvulių laikymui.

Gyvuliai kaip sielą turinčios būtybės, o ypač naminiai gyvuliai, yra priklausomi nuo mūsų priežiūros. Kasdienės mūsų veiklos gairė turėtų būti visos būtinos priežiūros jiems suteikimas. Taip pat mes turime jiems sukurti specifines gyvulio prigimtį atitinkančias vystymosi galimybes. Bet kokį fizinį ar dvasinį disbalansą reikia laiku pastebėti ir ištaisyti. Todėl gyvuliais reikia rūpintis budriai nuolat.

Gyvulių laikymas su tinkama pašarų gamyba yra svarbi žemės ūkio įmonės veiklos dalis. Ūkis vystytis kaip organizmas be gyvulių laikymo negali. Ypatingai reikia laikyti atrajotojus. Pašariniai augalai ir gerai subalansuotos trąšos, kurios atsiranda laikant galvijus, iš esmės prisideda prie ilgalaikio ūkio klestėjimo dėl dirvožemio gyvinimo. Harmoningas žmogaus ir gamtos karalysčių bendradarbiavimas gali padėti sukurti gyvą siela persmelktą žemės ūkio organizmą.

„Nes jūs turite žinoti, kad, pavyzdžiui, augalų veikianti kosmoso įtaka sklinda iš žemės gelmių ir kyla aukštyn. Taigi, jeigu tokį, kosminės energijos kupiną augalą suėda gyvulys, kuris iš savo pusės tuo pačiu mums dar tiekia mėšlą iš savo virškinimo sistemos tokio pašaro dėka, tai šis gyvulys tiekia ypatingai šiai dirvai tinkamą mėšlą, kurioje suėstas augalas ir auga“.

Rudolfas Šteineris

Patirtis rodo, kad gyvuliai, gimę ir augę ūkyje, kuriame su meile rūpinamasi jų pašarais ir prigimtiniais poreikiais, turi gerą sveikatą, vaisingumą ir produktyvumą visą gyvenimą.

Todėl reikia stengtis gyvuliams sudaryti optimalias gyvenimo sąlygas, kur jie gyvena, ir naujus gyvulius į ūkį tik iš tokių sąlygų teprimti.

5.1. Reikalavimai gyvuliams laikyti

Sertifikuoti žemės ūkio įmonių pagal „Demeter“ standartą yra neįmanoma, jei nėra laikomi atrajotojai arba žolinius pašarus ėdantys gyvuliai (arkliai, avys, ožkos ir pan.)

Išimtis nustato kompetentinga organizacija.

(APP 5: žr. 7 Priedą)

Sertifikuoti žemės ūkio įmonių pagal „Demeter“ standartą yra neįmanoma, jei nėra laikomi atrajotojai arba žolinius pašarus ėdantys gyvuliai.

Sodininkystės, daržininkystės ir daugiamečių kultūrų auginimo ūkiai gali nelaikyti gyvulių, jei darbas su mėšlu, kompostu, žaliosiomis trąšomis ir preparatais yra vykdomas ypač intensyviai.

5.2 Gyvulių skaičius ūkyje

Ūkyje auginamų gyvulių skaičių lemia pašarų gamybos galimybės, kurias daugiausia lemia klimatas ir vietos sąlygos. Jis derinamas prie dirvožemio derlingumo išsaugojimo ir didinimo.

Minimalų auginamų gyvulių skaičių nustato kiekvienoje valstybėje įsteigta sertifikavimo organizacija. Maksimalus gyvulių skaičius negali viršyti 2.0 sąlyginių gyvulio vienetų/ha ir, atitinkamai 1,4 trąšų vienetų/ha (jei pašarai į ūkį įvežami).

Gyvulių skaičius ūkyje: daugiausia 2,0 sąlyginiai gyvulių vienetai/ha, jei ūkis papildomai prisiperka pašarų.

5.3 Ūkių kooperacija

Yra galima kooperacija tarp sertifikuotų biodinaminių ūkių ir jie pripažįstami kaip biologinis vienetas. Tokie ūkiai gali bendrai laikyti gyvulius ir keistis pašarais bei gyvulinės trąšomis. Šie standartai turi būti taikomi tokiems bendradarbiaujantiems vienetams kaip visuma. Jei netoli ūkio nėra kito biodinaminio ūkio, tai kooperacija galima ir su ekologiniu ūkiu.

Ūkių bendradarbiavimą būtina patvirtinti sutartimi.

Bet kuriuo atveju būtina sudaryti bendradarbiavimo sutartį, kurią reikia pateikti savo šalies kompetentingai organizacijai.

Kad būtų leistas bendradarbiavimas su ekologiniu ūkiu, reikia išpildyti šias sąlygas:

- kooperacijos partnerio ūkis privalo savo gyvulius šerti su 100 proc. ekologiškais pašarais,
 - kooperacijos partnerio ūkio gamyba visa turi būti ekologiška
 - prašymą dėl leidimo suteikimo kooperacijai reikia pateikti šalies kompetentingai organizacijai.
- (APP 5A: 7 Priedą)
- tvarto mėšlą reikia preparuoti ten, kur jis atsiranda (idealiausiu atveju – pačiame tvarte) arba bent šešios savaitės prieš jo naudojimą.

Trašų ekvivalentas visiems plotams negali viršyti 1.4 sąlyginio trąšų vieneto/ha per metus.

5.4 Laikymas

Gyvulių laikymo principai turi atitikti gyvulio prigimtį ir naminių gyvulių laikymui keliamus principus. Su meile prižiūrėti gyvuliai geriau jaučiasi, yra sveikesni ir produktyvesni.

Laikymo sąlygos turi atitikti gyvulio prigimtį.

Tvartų formos ir kitos laikymo sąlygos turi būti tokios, kad gyvuliai galėtų elgtis ir judėti kaip jiems iš prigimties įprasta; pvz., aplinka, leidžianti gyvuliams netrukdomai atsistoti, atsigulti ir sausai bei šiltai gulėti. Todėl pirmenybė teikiama tokiems tvartams, kuriuose gyvuliai gali laisvai judėti.

Ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo laikotarpį galima pratęsti, jeigu tvartų statybas konsultuojanti įmonė pateikia tvirtą argumentą, įrodantį, kad tai yra būtina.

Laikymo sistema turi suteikti gyvuliams prieigą prie jų natūralios aplinkos (šaulės, lietaus, žemės paviršiaus ir pan.). Tokias sąlygas garantuoja galimybė išleisti gyvulius į ganyklas arba diendaržį. Reikia pasirūpinti, kad būtų pakankamai natūralios šviesos, geras tvarto klimatas ir apsauga nuo vėjo.

Galimybė išeiti į ganyklą, bent jau į diendaržį, būtina, kiek tai įmanoma.

Iš principo draudžiama laikyti gyvulius nuolat pririštus. Dėl saugumo ir gyvulio gerovės priežasčių, atitinkama kontroliuojanti institucija, gavusi laikytojo prašymą, gali suteikti terminuotą išimtinį leidimą laikyti atskirus gyvulius pririštus.

Galima laikyti pririštus gyvulius tvartuose, kurie įrengti dar iki 2000 m. rugpjūčio 24 d., jei yra pakankamai kraiko ir kiekvienas gyvulys individualiai prižiūrimas bei gali reguliariai išeiti į diendaržį.

(APP 6: žr. 7 Priedą)

Maži ūkiai taip pat turi atsižvelgti į natūralius gyvulių poreikius. Tai reiškia, kad gyvuliams turi būti užtikrinama prieiga prie ganyklų ir diendaržių kaip įmanoma dažniau, idealu būtų, jei vasarą kasdien, o žiemą – bent porą kartų į savaitę. Saitinis laikymas turi būti minimizuotas.

Būtinus statybinius pakeitimus, kurie būtini dėl gyvulių gerovę atitinkančio laikymo (pvz., prieigos prie ganyklų, atitvarai veršeliams, grotuotų grindų pašalinimas), reikia įgyvendinti ilgiausiai per penkerius metus.

Galimas pereinamasis laikas, kad būtų galima atlikti pakeitimus pagal šį standartą.

(APP 7: žr. 7 Priedą)

Kompetentinga Demeter organizacija, esant poreikiui, gali suteikti ribotas išimtis dėl laikymo ir ganymo sąlygų pagal šiuos punktus:

- Nepakankama prieiga prie ganyklų
- Per mažas tvartas
- Nėra prieigos prie tekančio ar stovinčio vandens vandens paukščiams
- Paukštėdės neatitinka visų joms keliamų reikalavimų
- Yra plotų paukščiams skirtoje ganytose vietose, kur nėra žolės
- Ganytoje vietoje nėra užuovėją suteikiančių augalų ar pašėrių

(APP 8: žr. 7 Priedą)

Pirmiau išdėstyti reikalavimai taikomi tik tiems ūkiams, kuriuose tvartai įrengti dar iki 2000 m. rugpjūčio 24 d. ir kurie tuo metu jau vykdė gamybą pagal „Demeter“ standartą.

5.4.1 Galvijų laikymas

Atrajotojams ragai reiškia gyvinių jėgų atstatymą. Jie sudaro jėgos balansą tarp intensyviai vykstančių virškinimo ir medžiagų apykaitos procesų. Ragai sudaro karvės prigimtine visumą. Lyginant su kitomis gyvulių rūšimis, galvijų mėšlas ypatingai skatina dirvožemio derlingumą. Be to, ragai kaip gyvulinės kilmės apvalkalas vaidina ypatingą reikšmę gaminant biodinaminius preparatus.

Pieniniams galvijams ir karvėms žindenėms vasaros periodu privalo būti sudarytos ganiavos prielaidos. O kur tai neįmanoma, reikia užtikrinti galimybę išeiti į diendaržį (visus metus). Judėjimo reikalavimui prieaugliui galioja tie patys. Neleidžiamas prieauglio ir penimų galvijų saitinis laikymas. Vykdamas tvarto renovaciją, reikia įrengti veršiamosios gardą.

Pieniniams galvijams ir karvėms žindenėms vasaros periodu privalo būti sudarytos ganiavos prielaidos.

Išimties galimos tiems ūkiams, kurie dėl savo specifinės situacijos kaime ar dėl didelės distancijos iki ganyklų arba dėl kitų praktiškų priežasčių negali nuginti gyvulių iki ganyklos arba suteikti galimybės išeiti į lauką.

(APP 9: žr. 7 Priedą)

Tvartų tipas, jų išdėstymas ir įrengimas turi atitikti toliau pateikiamus reikalavimus:

- Galvijų guoliavietės turi būti tinkamai kreikiamos.
- Neleidžiamos grotuotos grindys, jų dalis negali sudaryti daugiau nei 50 proc., o grotuota dalis negali būti traktuojama kaip gyvulio poilsio vieta;
- Neleidžiami elektriniai karvių tramdymo įrenginiai.
- tvartuose gyvuliams turi būti pakankamai vietos judėti, o banda valdoma taip, kad gyvuliai turėtų pakankamai vietos savo socialiniam elgesiui ir netrukdomai maitintis.
- Tvarte turi būti įrengta mažiausiai tiek šėryklų ir guoliaviečių, kiek jame yra gyvulių. Tvartuose, kuriuose gyvuliai gali laisvai prieiti prie pašaro, taip pat ir bazinio, galima įrengti mažiau šėrimo vietų.

Galvijų guoliavietės turi būti kreikiamos. Tvartuose negali būti daugiau nei 50% grotuotų grindų. Neleidžiami elektriniai karvių tramdymo įrenginiai.

Veršeliams turi būti suteikiama galimybė kontaktuoti su kitais savo rūšies atstovais (kaip įmanoma greičiau). Jei ūkyje yra pakankamas vienodo amžiaus veršelių skaičius, juos reikia ganyti grupėmis nuo antrosios jų gyvenimo savaitės.

Veršelius reikia ganyti grupėmis nuo antrosios jų gyvenimo savaitės.

Gyvulių nuraginimas ir beragių gyvulių laikymas ūkyje neleidžiamas. Ypatingais pagrįstais atvejais išimčių gali suteikti kompetentinga šalies organizacija, bet toks sprendimas turi būti kasmet peržiūrimas.

(APP 11: 7 Priedą)

Ūkyje negalima auginti gyvulių, kurie neturi ragų, arba kuriems jie yra pašalinti.

Veršelius leidžiama kastruoti, jei tai būtina dėl veršelių sveikatos, gerovės ar higienos. Tokią procedūrą pačiame tinkamiausiame gyvulio amžiuje gali atlikti tik kompetentingi darbuotojai. Reikia užtikrinti, kad gyvulių patiriamos kančios būtų minimalios.

5.4.2. Avių, ožkų ir arklių laikymas

Galvijams taikomos laikymo nuostatos galioja avims, ožkoms ir arkliams.

Be to, tokios intervencijos kaip kastravimas arba guminių žiedų užmezgimas ant uodegų bei uodegų trumpinimas biodinaminiam ūkyje neturėtų būti atliekamas sistemiskai.

Kai kurios intervencijos gali būti atliekamos, jei būtinos dėl sveikatos, gyvulių gerovės ar higienos. Tokią procedūrą pačiame tinkamiausiame gyvulio amžiuje gali atlikti tik kompetentingi darbuotojai. Reikia užtikrinti, kad gyvulių patiriamos kančios būtų minimalios.

5.4.3. Kiaulių laikymas

Kiaulių guoliavietės turi būti kreikamos šiaudais (arba kitu organiniu kraiku). Daugiau nei 50 proc. grotuotų grindų ir saitinis laikymas neleidžiami. Jeigu įmanoma, reikia užtikrinti galimybę būti gryname ore ir pasirausti.

(APP 10: žr. 7 Priedą)

Kiaulių guoliavietės turi kreikamos šiaudais. Daugiau nei 50 proc. grotuotų grindų neleidžiama.

Paršavedes galima fiksuoti paršiavimuisi kaip įmanoma trumpesniai laikui, bet ne ilgiau kaip 14 dienų; bet draudžiama pririšti. Jei vietos sąlygos yra tinkamos, paršavedėms reikia suteikti galimybę būti gryname ore. Ne paršingos ir mažo paršingumo laiko paršavedės bei jaunos kiaulaitės turi būti laikomos grupėmis.

Neleidžiami paršelių narvai ar specialūs vad. "flatdecks" patalpos su žemomis šildomomis lubomis. Draudžiama nupjauti paršelių dantis ar juos profilaktiškai nušlifuoti; taip pat negalima trumpinti uodegų ar ausų.

Draudžiama verti žiedus į nosis, kurie neleistų gyvuliams knisti.

Galima paršelius kastruoti, jei tai būtina dėl sveikatos, gerovės ar mėsos kokybės. Tokią procedūrą pačiame tinkamiausiame gyvulio amžiuje gali atlikti tik kompetentingi darbuotojai. Reikia užtikrinti, kad gyvulių patiriamos kančios būtų minimalios.

Reikia įrengti diendaržius, jei tik įmanoma.

5.4.4. Naminių paukščių laikymas **Minimalūs reikalavimai „Demeter“ paukščių laikymui, kurie atitiktų gyvūnų rūšies poreikius**

Visas paukščių rūšis reikia taip laikyti, kad būtų sudarytos visos sąlygos natūraliam jų elgesiui. Siekiant pagerinti socialinę paukščių bandų struktūrą, 100-ai vištų reiktų laikyti du gaidžius. Paukščiai turi gauti pakankamai pašaro ir vandens.

Įprastai medžiuose mėgstantiems tupėti paukščiams reikia pasiūlyti paaukštintas tupėjimo vietas, kurių forma atitiktų paukščių rūšį. Paukštidėse reikia įrengti pakankamai smėlio maudynių ir mėgavimosi saule vietų, o vandens paukščiams reikia sudaryti tinkamą prieigą prie vandens. Antims reikia vandens plotų plaukioti, žąsims reikalingas vanduo bent galvoms ir kaklams nardinti.

Tvartai ir laikymo pastatai turi būti įrengti taip, kad atitiktų natūralius paukščių poreikius. Pakankamai dienos šviesos, geras tvarto klimatas bei mažas dulkių koncentracija ir neatsiejamos prielaidos paukščių sveikatai ir gerovei užtikrinti. Bet koks paukščių žalojimas, kaip antai, snapų trumpinimas, kirpimas ar kastravimas yra draudžiamas. Kastruotų gaidžių laikymas taip pat negalimas.

Aktyviojoje dienos fazėje, viename kvadratiniam judėjimui skirtame metre galima laikyti daugiausia 4,4 vištas dedekles ar motininių vištų arba 7,1 jaunų vištų dedeklių arba ne daugiau kaip 16 kg bendro visų paukščių gyvojo svorio (mobiliuosiuose tvartuose – ne daugiau kaip 18 kg gyvojo svorio). Minimalus visų rūšių paukščių skerdimo amžius nurodytas 8 priede.

Dienos šviesa ir papildomas apšvietimas gali sudaryti daugiausiai 16 valandų dienos ilgumą. Tiek paukščių kapstymosi, tiek šėrimo zonose reikia turi būti pakankamai dienos šviesos. Kaip papildomas apšvietimas gali būti naudojamos tik stroboskopinio poveikio neturinčios lempos.

Šie reikalavimai yra privalomi visiems laikymo būdams, nepriklausomai nuo laikomų naminių paukščių skaičiaus.

Šie reikalavimai netaikomi ūkiams, kurie laiko iki 100 vištų dedeklių, 100 mėšinių viščiukų, 20 kalakutų, žąsų ar ančių.

Vištidėje galima laikyti iki 3000 vištų dedeklių arba vištų dedeklių su motininiais paukščiais (geriausiai grupėmis po 1000 vištų) arba iki 6.300 jaunų dedeklių ir motininių paukščių (padalinti į grupes, max. grupės dydis 4.800 paukščių) arba 10 x 200 putpelių-dedeklių, daugiausiai iki 1000 kalakutų arba 2500 mėšinių vištų ar perlinių vištų arba 1000 žąsų arba 10 x 500 mėšinių putpelių. Išimtis dėl esamų vištidžių gali išduoti kompetentinga šalies organizacija. Visi nauji pastatai turi išpildyti šį standartą.

App 12 (žr. 7 Priedą)

Priklausomai nuo klimatinės zonos tikslinga įrengti tvartus su skirtingo klimato zonomis (viduje šiltas tvartas su šalia esančiu diendaržiu ir prijungtu paukščių kiemu, kuris gali būti užskaitytas kaip paukščių ganykla).

Paukščių kiemas turi būti aptvertas, bet gali būti be stogo, su vartais į paukščių ganyklą. Tokio paukščių kiemo danga turi būti iš drėgmę sugeriančios medžiagos, padedančios apsaugoti netoli esančias ganyklas nuo didelio trąšų kiekio. Tokiame paukščių kieme turi būti sudaryta galimybė paukščiams kapstytis.

Ganyklose, kuriose laikomos žąsys ir antys, pakanka įrengti pastogę.

*Draudžiama laikyti narvuose.
Nustatyta, kad jauniems paukščiams vištoms dedeklėms privalomas diendaržis.*

Kitiems naminiams paukščiams turi būti įrengiami priėjimai prie diendaržių, o vandens paukščiams – prieiga prie vandens telkinių.

*Kiaušinių dėjimui reikia numatyti lizdus.
Draudžiama karpyti snapus.*

Naktį reikia užtikrinti mažiausiai aštuonias valandas tamsos.

Skirtingo klimato zonomis suskirstytose vištidedėse naktį šiltajame tvarte vištas dedekles galima laikyti didesniu tankumu.

Žiemos soduose viename kvadratiniam metre galima daugiausia laikyti: 10 vištų dedeklių ar motininių vištų arba 16 jaunų vištų arba iki 48 kg gyvojo svorio penimų paukščių.

Šiltajame tvarte viename kvadratiniam metre, jei atidarytos angos į žiemos sodą, galima laikyti iki 8 vištų dedeklių arba 13 jaunų vištų dedeklių arba 24 kg gyvo svorio mėšinių viščiukų. Tokiu atveju angos turi atsidaryti automatiškai. Tik esant šioms prielaidoms žiemos sodo plotas gali būti įskaitomas į tvarto plotą.

Paukščių tankis, išėjimo angų dydis ir kiekis, šėrimo ir girdymo įranga, aukštesnės laktos ir kreikiami ar paminkštinti lizdai turi būti pritaikyti paukščių dydžiui.

Aktyvioje fazėje paukščiai turi netrukdomai patekti į skirtingas tvarto klimatinės zonas. Žiemos sode ir vištidedėje turi būti įrengtas apšvietimas.

Įrengtų angų, jungiančių skirtingas zonas, dydis turi būti mažiausiai 1 metras prie 150 vištų dedeklių, 250 jaunų vištų dedeklių ir 500 kg mėšinių viščiukų gyvo svorio. Angų aukštis turi būti toks, kad paukščiai galėtų praeiti stačiomis. Po paaukštintomis laktomis turi būti įrengiamos mėšlo duobės. Vieną ant kito galima įrengti ne daugiau kaip tris aukštus. Ne mažiau kaip viena trečioji judėjimui skirto ploto turi būti pakreikta.

Ganyklinis plotas turi atitikti natūralius atitinkamos naminių paukščių rūšies reikalavimus. Be to, didžiąja dalimi jis turi būti apaugęs, tame tarpe ir tokiais apsaugą suteikiančiais elementais, kaip antai: krūmais, medžiais ar dirbtinėmis priemonėmis joje laikomiems gyvuliams apsaugoti. Minimalūs tokios zonos reikalavimai: 4 m² vištoms dedeklėms ir veisliniams gyvuliams, 1 m² mėšinių viščiukų gyvam svoriui, bet mažiausiai 4 m² vienam gyvuliui, 10 m² vienam kalakutui, 5 m² vienai ančiai. Vienam žąsies gyvo svorio kilogramui reikia mažiausiai 4 m² ganyklos ploto ir ne mažiau nei 15 m² vienai žąsiai. Tvoros atstumas iki tvarto nėra ribojamas.

Atstumas iki ganyklos tvoros vištoms dedeklėms, mėšiniams viščiukams ir kalakutams negali būti didesnis nei 150 m, o antims – daugiausiai 80 m. Žąsims šis atstumas nėra nustatytas.

Norint sumažinti infekcijos riziką dėl patogeninių bakterijų, kaip antai, salmonelių, kampilobakterijų ar pan., jaunų viščiukų auginimo metu, vietoje ganymo vietos pakanka didelio paukščių kiemo, kur jie galėtų laisvai judėti.

Į patikros procesą taip pat turi būti įtraukiamas paukščių perinimas ir išsiritimas.

5.5. Šėrimas

Kiekvienas ūkis turėtų siekti pats apsirūpinti savais pašarais.

Pašarai turi atitikti gyvulių rūšį, jų amžių, produktyvumą ir fiziologinius poreikius. Be to, juose turi būti pakankamas mineralinių medžiagų kiekis. Kiek įmanoma, visi būtini mineralai ir mikroelementai turi būti natūralios kilmės (žolelės, šienas ir t. t.).

Ūkyje pasigamintas pašaras sudaro gyvulių šėrimo bazę. Mažiausiai 50 proc. (sausos masės) pašaro turi pagaminama pačiame arba susikoperavus su kitu „Demeter“ ūkiu. (APP 14: žr. 7 Priedą)

Koncentruoti pašarai turėtų būti sudaryti daugiausia iš grūdų ir ankštinių augalų. Šerti rupiniais draudžiama.

Neleidžiama šerti gyvuliniais produktais (išskyrus pieną, pieno produktus, išrūgas ir kiaušinius).

Ūkyje pagaminti pašarai sudaro gyvulių rūšiai tinkamą pašarų bazę. Rupiniai draudžiami.

Į pašarą negalima pridėti antibiotikų, sulfonamidų, kokcidiostatų, hormonų, sintetinių-organinių junginių bei vaistų. Taip pat draudžiama naudoti izoliuotas aminorūgštis, augimo stimulatorius, gamybos stiprikliai (pašarų antibiotikus ir probiotikus) ir cheminius-sintetinius pašarų priedus (išskyrus vitaminus).

Pašarų priedai ribojami.

5.5.1. Pašarų pirkimas ir pertvarkos laikotarpio pašarai

Jei į ūkį įvežami pašarai, juos renkantis reikia kreipti ypatingą dėmesį į jų kokybę, kuri turi atitikti „Demeter“ gamybos reikalavimus.

Kiek įmanoma, perkami pašarai turėtų būti pagaminti sertifikuotame „Demeter“ ūkyje.

Jei įmanoma, pašarai turi būti perkami iš „Demeter“ ūkių.

- Mažiausiai du trečdaliai gyvulių vidutinio sausos masės (SM) raciono turi būti „Demeter“ pašaras.

Mažiausiai du trečdaliai vidutinio gyvulių raciono turi būti „Demeter“ kokybės.

Pašarų, duodamų gyvuliams, racionas ir **dienos raciono** paskaičiavimas:

- Iki 50 proc. kasdienio pašaro raciono sausosios masės gali būti pertvarkos statuso į Demeter pašaras (2-ųjų pertvarkos metų ar vėlesnių), kurį galima nusipirkti papildomai arba pasigaminti ūkyje.
- Pašaras iš pirmųjų nuosavo ūkio pertvarkos į „Demeter“ metų gali sudaryti iki 20 proc. sausojo gyvuliams duodamo pašaro.
- Iki 20 proc. dienos raciono gali būti ekologiški pašarai.
- Laikiniai, kol vėl turės „Demeter“ pašarų, perkami ekologiški pašarai gali sudaryti iki 50 proc. dienos raciono SM. Tam leidimą turi suteikti kompetentinga šalies organizacija.

(APP 13: žr. 7 Priedą)

- Sertifikuoti pertvarkos laikotarpio „Demeter“ pašarai, pašarai iš pirmųjų Demeter pertvarkos metų bei ekologiški pašarai bendrai neturi viršyti 50 proc. dienos raciono.

Jei „Demeter“ sertifikuoti gyvuliai ganomi plotuose, kurie yra pertvarkomi į „Demeter“ (pvz. jei ūkio naujai įgyti plotai pertvarkomi):

- Ganant „Demeter“ gyvulius sertifikuojamuose į „Demeter“ plotuose, reikia atkreipti dėmesį, kad bent du trečdaliai metinio sausojo pašaro raciono būtų pagaminta „Demeter“ sertifikuotame ūkyje (žr. pirmiau) ir laikytis šalyje galiojančių reikalavimų ekologiniams ūkiams.
- Pašaras, pagamintas ūkyje per pirmuosiu „Demeter“ pertvarkos metus (nuliniai metai, kai dar nevyko joks sertifikavimas), ūkyje gali sudaryti iki 20 proc. metinio pašaro kiekio atrajotojams ir 10 proc. kitiems gyvuliams.
- Ganyti pertvarkos į „Demeter“ standartus laukuose, jei įmanoma, reiktų jaunos gyvulius, užtrūkintas karves ir avis. Melžiamas karves ir avis, gyvulius, kurie per artimiausius tris mėnesius bus parduodami, taip pat vištas dedekles, jei įmanoma, reiktų ganyti pilnai „Demeter“ sertifikuotuose laukuose.

Pirkti konvencinius pašarus neleidžiama.

Visi perkami pašarai, pašarų produktai, papildai (mineralai ir vitaminų mišiniai) bei pagalbinės siloso gamybai naudojamos medžiagos turi būti registruojamos pagal „Demeter“ reikalavimus. Be to, reikia įsitikinti, kad naudojamuose produktuose nėra jokių genetiškai modifikuotų priemonių ar jų darinių. Įrodymas, kad produktų nepavyko gauti iš biodinaminių šaltinių, turi būti įtrauktas į metinę sertifikavimo proceso ataskaitą. Bet koks į ūkį importuojamas pašaras turi turėti dokumentus, nurodančius jo kilmę, paskirtį ir ankstesnį naudojimą.

Patvirtintų pašarų importavimas į ūkį reglamentuojamas antrame ir trečiame šio dokumento priede

5.5.2. Melžiamų karvių, avių, ožkų ir arklių šėrimas

Pašaras turi būti tinkamas. Į jo sudėtį turi įeiti kaip įmanoma daugiau stambiųjų pašarų (žaliųjų pašarų, pvz., ganyklų žolė, šienas, silosas) ir mažiausiai 60 proc. kietojo pašaro per metus. Didžioji dalis vasarą gyvuliams duodamų pašarų turi būti iš žalios medžiagos, geriausia, iš ganyklų.

Stambiųjų pašarų dalis turi būti kaip įmanoma didesnė.

Žiemą gyvuliams turėtų būti duodama kaip įmanoma daugiau šieno (karvėms – vienas kilogramas per dieną, mažesniems atrajotojams – atitinkamai mažiau). Jei dėl klimato sąlygų neįmanoma užsiauginti geros kokybės šieno, atitinkama organizacija gali padaryti išimtį ir leisti pjauti siloso žolę (dobilus) po to, kai ji pradeda žydėti.

Negalima šerti gyvulių vien tik silosu.

Pagrindinis per metus gyvuliams duodamų pašarų racionas negali būti sudarytas vien iš siloso.

Maksimalus į ūkį importuojamų pašarų kiekis (atvežamas iš sertifikuotų ekologiškų šaltinių) – 20 proc. (apskaičiuota pagal metinį sausos medžiagos kiekį).

Gyvulinės kilmės pašarų naudoti negalima. Vis dėlto, šis apribojimas negalioja pienui ar pieno produktams.

Pastoracinių ūkių atveju, kai dėl klimato sąlygų auginti grūdus yra nepraktiška; ir skurdžiose bei augalininkystei netinkamose vietovėse leidžiama importuoti pašaro kiekis gali būti keičiamas (jeigu tai oficialiai patvirtina atitinkama organizacija).

(APP 14: žr. 7 Priedą)

Vieninteliai gyvulinės kilmės pašarai, kuriuos leidžiama naudoti ūkiuose – pienas ir pieno produktai.

Importuotų pašarų kiekis negali viršyti 20 proc. visų gyvuliams duodamų pašarų. Tradicinių pašarų naudoti negalima. (žr. 2 priedą).

5.5.3. Jaučių galvijų šėrimas

Atrajotojams turi būti duodamas tinkamo raciono pašaras, sudarytas iš mažiausiai 60 proc. stambiųjų pašarų (pvz., šienas, silosas ar šiaudai) – bet kurio sezono metu. Silosas turi sudaryti didžiąją pašarų raciono dalį. Vis dėlto, vasarą gyvuliams reikia duoti ir šviežių žalių medžiagų.

Pakaitinių galvijų, penimų galvijų, kumelių, ėriukų ir jauniklių šėrimas

Ūkyje leidžiama naudoti toliau pateikiamus pašarus (geriausia, pagaminti pačiame ūkyje): pienas, geriausia, motinos pienas, stambieji pašarai, malti grūdai. Veršeliai ir kumeliukai turi gauti pieno bent tris pirmuosius savo gyvenimo mėnesius, o avys ir ožkos – 45 dienas. Gyvulių penėjimas vien tik pienu, neduodant galvijams jokių stambiųjų pašarų, draudžiamas.

Atrajotojams negalima duoti gyvulinės kilmės pašarų, išskyrus pieną ir pieno produktus.

Įmonės, nepasigaminančios pieno produktų pačios, turi pirkti veršeliams pieną iš ekologinių ūkių arba įsigyti tokiuose ūkiuose atjunkytus gyvulius.

Tokiu būdu išveisti gyvuliai gali būti žymimi „Demeter“ prekės ženklu tik praėjus šešiams mėnesiams nuo jų atjunkymo ir įrodžius, kad jie buvo šeriami ir auginami pagal visus nustatytus reikalavimus.

Penėti gyvulius vien pienu draudžiama.

Vieninteliai gyvulinės kilmės pašarai, kuriuos leidžiama naudoti ūkiuose – pienas ir pieno produktai.

Klajoklinė gyvulininkystė ir ganymas nederbamuose plotuose

Klajoklinės gyvulininkystės produkcija gali būti žymima „Demeter“ ženklu tik tuomet, jei du trečdaliai viso gyvuliams duodamo pašaro pagaminta pačiame arba kitame „Demeter“ sertifikuotame ūkyje. Pusiausvyrą galima pasiekti naudojant plačiai naudojamas teritorijas, įskaitant gamtos rezervatus, kuriuose nebuvo naudojama jokių sintetinių trąšų ar augalų apsaugą užtikrinančių cheminių medžiagų. Informacija apie ganymą turi būti fiksuojama.

Klajoklinėje gyvulininkystėje naudojami pašarai turi atitikti ūkiuose auginamiems gyvuliams taikomus reikalavimus.

5.5.4. Pašaliniai gyvuliai

Ganyti tradicinės kilmės gyvulius „Demeter“ ganyklose galima tol, kol juose nėra „Demeter“ reikalavimus atitinkančių gyvulių. Išimtinis šio reikalavimo atvejus turi patvirtinti atitinkama organizacija.

(APP 15: žr. 7 Priedą)

Pašalinius tradicinės kilmės gyvulius galima laikyti ganyklose nemaišant jų su „Demeter“ gyvuliais

5.5.5. Bendruomenės ganyklos

„Demeter“ įmonių gyvulius leidžiama laikyti bendruomenės ganyklose tik tuomet, jei jose nebuvo plėtojama tradicinė žemdirbystė daugiau nei trejus metus, o jose ganomi gyvuliai nebuvo iš plačiai tradicinę veiklą vykdančių ūkių. Pašarų sudėtyje negali būti jokių papildų. Pienas ir mėsa gali būti pažymimi „Demeter“ ženklų tik tuomet, kai gyvuliai vėl pradedami šerti „Demeter“ standartus atitinkančiais pašarais. Išimtinius šio reikalavimo atvejus turi patvirtinti atitinkama organizacija.

(APP 16: žr. 7 Priedą)

„Demeter“ parduodami gyvuliai turi būti laikomi atskirai

5.5.6. Kiaulių šėrimas

Ūkio tikslas – pasigaminti visus kiaulėms reikalingus pašarus pačiam. Tokių pašarų turi sudaryti stambiųjų pašarų dienos racionas arba didelio drėgnumo pašarai (pvz., žolė, runkeliai)

(Prastas kiaulių racionas pateikiamas 5.5 Priede)

- Tradiciniuose ūkiuose pagamintų pašarų naudoti negalima.
- Tais atvejais, kai ūkyje auginamos daugiau nei 5 kiaulės, bendras pašarų kiekis, įskaitant biodinamiškai užaugintus pašarus, ribojamas iki 50 proc. (sausų pašarų).
- Tais atvejais, kai ūkyje auginamos daugiau nei 5 kiaulės, bendras pašarų kiekis, įskaitant biodinamiškai užaugintus pašarus, ribojamas iki 50 proc. (sausų pašarų). Faktas, kad pašarų neįmanoma gauti iš „Demeter“ ūkių turi būti patvirtintas.
- Pašaras, pagamintas ūkyje po pirmųjų „pereinantis į Demeter“ statusui keliamus reikalavimus, gali sudaryti ne daugiau kaip 10 proc. gyvuliams duodamo pašarų raciono. Ši taisyklė taikoma naujiems „Demeter“ sertifikuotiems ūkiams.

Kiaulėms duodamą pašarą turi sudaryti stambiųjų arba didelio drėgnumo pašarų dalis.

Į gyvuliams duodamą dienos racioną negali įeiti pašarai, užauginti tradiciniuose ūkiuose.

Ėdalas, užaugintas metams po ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo, gali sudaryti iki 10 proc. vidutinio kiaulėms duodamų pašarų raciono.

5.5.7. Naminių paukščių šėrimas

Dalis paukščiams duodamo mitybos raciono turi būti pašarai. Bent 20 proc. vištiniams paukščiams duodamo pašaro turi sudaryti nesmulkinti grūdai. Bent 5 proc. viso pašaro turi būti duodami kraike arba atvirame ore, kad paukščiai galėtų maisto ieškoti. Paukščiams reikia duoti struktūrinių žaliavų, o mėsiniams viščiukams – neskaldytais grūdais praturtintų kombinuotųjų pašarų.

Visiems paukščiams reikalingas žvyras. Jiems turi būti suteikiama galimybė gerti iš atvirų vandens šaltinių, ar bent jau specialių geryklų. Žąsims ir kalakutams reikalingi ir žalieji pašarai (jų vegetacijos laikotarpiu). „Demeter“ ganyklose laikomoms žąsims reikia mažiausiai 35 proc. sausųjų pašarų iš ganyklų. Ančiukams turi būti suteikiama galimybė pliuškentis vandenyje, kad pasiektų maistą.

Reikia laikytis rūšiai būdingų pašarų reikalavimų.

Jei „Demeter“ užauginto ėdalo gauti neįmanoma, atitinkama organizacija gali suteikti leidimą įsigyti iki 50 proc. naminiams paukščiams skirtą pašarą iš sertifikuotų ekologinių ūkių. Faktas, kad pašarų neįmanoma gauti iš „Demeter“ ūkių turi būti patvirtintas.

Pašaras, pagamintas ūkyje po pirmųjų „pereinantis į Demeter“ statusui keliamus reikalavimus, gali sudaryti ne daugiau kaip 10 proc. gyvuliams duodamo pašarų raciono. Ši taisyklė taikoma naujiems „Demeter“ sertifikuotiems ūkiams. Atitinkama organizacija gali padaryti išimtį ir leisti įprastiniais pašarais šerti mėsinius kalakutus (iki 10 proc. sausųjų pašarų) iki 10-osios jų gyvenimo savaitės. Negalima naudoti jokių kitų tradiciniuose ūkiuose pagamintų pašarų.

Ėdalas, užaugintas metams po ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo, gali sudaryti iki 10 proc. vidutinio kiaulėms duodamų pašarų raciono.

(APP 17 : žr. 7 Priedą)

5.6. Veisimas ir identifikavimas

5.6.1. Veisimas

Gyvuliai turėtų gimti ir būti veisiami sertifikuotame biodinamiame ūkyje, ir, jei įmanoma, būti nuolatinės bandos dalimi. Naminiai viščiukai turėtų išsiristi po natūralios inkubacijos.

Biodinaminio metodo principas – patinų reproduktorių laikymas ūkyje (ypač rekomenduojamas).

Dirbtiniu apvaisinimu negalima (ir nerekomenduojama) visiškai pakeisti ūkio paukščių bandoje esančių patinų.

Draudžiama vesti paukščius pasitelkiant genų technologiją arba biotechnologiją (embrionų persodinimą, spermatozoidų atskyrimą lyčiai nustatyti).

Embrionų persodinimas ir genetinė manipuliacija draudžiama.

5.6.2. Gyvulių identifikavimas ir įrašų saugojimas

Visi ūkyje užauginti ir atvežti gyvuliai turi būti visam laikui identifikuojami specialia įsaga ausyje ar kitų ženklų. Tiek naminiams paukščiams, tiek ir nedideliems gyvuliams reikalingos grupės identifikacijos. Į ūkį atvežti gyvuliai turi turėti kilmės sertifikatus. Pagal juos galima nustatyti, kokiam ūkyje gyvulys gimė ir kas buvo jo tėvai.

Būtina laikyti gyvulių valdymo įrašus (žr. 5.8 skyrių „Veterinarinė gyvulių priežiūra“), kurie padeda kontroliuoti gyvulių augimą nuo gimimo iki pardavimo. Auginamų gyvulių valdymo įrašus galima pakeisti dokumentais, kuriuose saugoma tokia pati informacija (pavyzdžiui, bandos knyga).

Gyvulių valdymo užrašai ar atitinkama įrašų laikymo sistema turi apimti visus gyvulių srautus į ūkį ar iš jo, taip pat tikslus kiekvieno gyvulio tapatybės ir kilmės duomenis.

5.6 Gyvulių kilmė, atsargos ir rinkodara

A) Gyvulių skaičius ūkyje (siekiant veisti ar didinti bandą) turėtų būti didinamas pirmiausia iš sertifikuotų biodinamių ūkių. Tik jei toks variantas neįmanomas, gyvuliai gali būti imami iš sertifikuotų ekologiškų ūkių. Jei ir ši galimybė neįmanoma, atitinkamos organizacijos gali suteikti leidimą įsigyti gyvulių iš tradicinių ūkių (iki 40 proc. bandos), bet tik jei:

- veislės yra retos
- siekiama padidinti bandą
- ūkis išsinuomuoja žemės plotą su visais jame esančiais gyvuliais
- reikalingi reproduktoriai (veisliniai patinai)
- veislė yra pakeičiama
- plėtojama nauja gyvulių specializacija

(APP 18 : žr. 7 Priedą)

Jei gyvuliai į ūkį atvežami iš sertifikuoto ekologiško ūkio, juos galima pažymėti užrašu **Demeter** tik po to, kai jie yra valdomi ir šeriami pagal šiuos standartus (žr. lenteles).

Gyvuliai iš tradicinių ūkių gali būti įsigijami tik tuomet, kai atitinkama organizacija tokią išimtį patvirtina.

Gyvuliai, kurie buvo įsigyti tradiciniuose ūkiuose arba kurie gimė dar prieš ūkio perėjimą prie naujo gamybos būdo (išskyrus veisimui tinkamas ožkas ir kiaules) negali būti žymimi užrašu **Demeter**.

Iš tradicinių ūkių atgabenti gyvuliai negali būti žymimi „Demeter“ prekės ženklu.

B) Penėjimui įgyti gyvuliai, kurių auginama mėsa vėliau bus parduodama su „Demeter“ logotipu, turi būti tik iš „Demeter“ įmonių arba, jei toks variantas neįmanomas, iš sertifikuotų ekologinių ūkių. Smulkūs ūkininkai, auginantys vos keletą gyvulių savoms reikmėms ir turintys vienus pagrindinius pasėlius, gali įsigyti gyvulių iš tradicinių ūkių. Toks variantas įmanomas, kai nei „Demeter“, nei sertifikuotuose ekologiškuose ūkiuose nėra jaunų gyvulių. Tokius gyvulius reikia stengtis šerti ir laikyti pagal visus „Demeter“ standartus. Vis dėlto, parduoti tokius gyvulius rinkoje pažymėjus „Demeter“ prekės ženklu griežtai draudžiama.

Penėjimui skirtus gyvulius galima įsigyti iš biodinaminių ar ekologinių ūkių.

5.7.1. Pienas, pieninės karvės ir veršeliai

Pieną galima žymėti ženklu „pereinantis į **Demeter**“ tik tuomet, kai piena davusios karvės ganomos reikiamą sertifikavimo lygį turinčiose ūkio ganyklose. Jei paaiškėja, kad pienas neatitinka nustatytų standartų, etiketė „pereinantis į **Demeter**“ gali būti naudojama tik tuomet, jei pašarai buvo nupjauti praėjus mažiausiai 18 mėnesių po pirmiau minėtojo įvykio. Suteikti pienui „Demeter“ sertifikatą galima tada, kai pašarai gaunami iš sertifikuotų plotų (žr. 5.5.1. skyrius).

Pienas: jo žymėjimą lemia pašarams suteiktas sertifikato statusas.

Jei, įsigijus karves iš tradicinės kilmės ūkių, jos šeriamos ir auginamos pagal šiuos standartus, tai, priklausomai nuo pašarų sertifikavimo lygio, tokių karvių pienas gali būti žymimas ženklu **Demeter** arba „pereinantis į **Demeter**“.

Tradiciniuose ūkiuose užaugintų karvių pienas gali būti parduodamas kaip „Demeter“ ženklu pažymėtas produktas po 6 mėnesių.

Jei gyvuliai į ūkį atvežami iš sertifikuoto ekologiško ūkio, juos galima pažymėti užrašu **Demeter** tik po to, kai jie yra auginami ir šeriami pagal šiuos standartus bent 12 mėnesių.

Veršelius auginimui rekomenduojama įsigyti iš **Demeter** ūkių. Jeigu tokia galimybė neįmanoma, veršelius reikia įsigyti iš sertifikuotų ekologinių ūkių. Iš tradicinių ūkių išimtinai įsigyti veisimui skirti veršeliai turi būti patvirtinti atitinkamų organizacijų.

(APP 18: žr. 7 Priedą)

5.7.2. Penimi mėsiniai jaučiai

Jei norima jaučių mėsą žymėti „Demeter“ ženklu, iš ekologinių ūkių atsivežti jaučiai, bent 2/3 savo gyvenimo turi būti šeriami ir auginami pagal šiuos standartus.

Gyvuliai, kurie buvo išgyti tradiciniuose ūkiuose arba kurie gimė dar prieš ūkio perėjimą prie naujo gamybos būdo, negali būti žymimi užrašu „pereinantis į Demeter“.

GYVULIŲ, ĮSIGYTŲ EKOLOGINIUISE AR TRADICINIUISE ŪKIUISE, PRODUKCIJOS ŽYMĖJIMAS

Pardavimui skirti produktai Galvijai	Atvežamų gyvulių sertifikavimo statusas	Šerti ir auginti pagal standartus	Pardavimui skirtų produktų žymėjimas
Pienas	Ekologiškas	—	<i>Demeter</i>
Pienas	Tradicinis	6 mėnesius	<i>Demeter</i>
Penimų galvijų jautiena	Ekologiškas	Bent 2/3 jų gyvenimo laikotarpio	<i>Demeter</i>
Veisiamų / penimų galvijų jautiena	Tradicinis		<i>Nėra žymėjimo „Demeter“ ar „pereinantis į Demeter“</i>
Veisiamų galvijų jautiena	Ekologiškas	Bent 12 mėnesių	<i>Demeter</i>

5.7.3. Avys ir ožkos

5.7 skyriuje (2 pastraipa) apibūdintas kategorijos lygis nustato išsigyjamų gyvulių skaičių.

Tradiciniuose ūkiuose išsigytų karvių duotas pienas gali būti žymimas „Demeter“ prekės ženklu jau po 6 mėnesių.

Tradiciniuose ūkiuose išsigytų galvijų mėsa gali būti žymima ženklu „pereinantis į Demeter“ jau po šešių mėnesių. Tradiciniuose ūkiuose išsigytų ožkų mėsa gali būti žymima „Demeter“ prekės ženklu po vienerių metų.

Tradiciniuose ūkiuose užaugintų karvių pienas gali būti parduodamas kaip Demeter ženklu pažymėtas produktas po 6 mėnesių.

GYVULIŲ, ĮSIGYTŲ EKOLOGINIUISE AR TRADICINIUISE ŪKIUISE, PRODUKCIJOS ŽYMĖJIMAS

Pardavimui skirti produktai Avys ir ožkos	Atvežamo gyvulio sertifikavimo statusas	Standartus atitinkantys pašarai ir gyvulio auginimas	Pardavimui skirtų produktų žymėjimas
Pienas	Ekologiškas	-	<i>Demeter</i>
Pienas	Tradicinis	6 mėnesiai	<i>Demeter</i>
Pienas	Ekologiškas	Bent 6 mėnesiai	<i>Demeter</i>
Mėsa	Tradicinė	Nuo 6 iki 12 mėnesių	pereinantis į <i>Demeter</i>
Mėsa (tik ožkų)	Tradicinė	Daugiau nei 12 mėnesių	<i>Demeter</i>

5.7.4. Kiaulės

5.7 skyriuje apibūdintas kategorijos lygis nustato jaunų kiaulių patelių įsigijimo apribojimus ir pagrindinius su tuo susijusius reikalavimus.

Jauni paršeliai turėtų būti įsigijami iš „Demeter“ įmonių. Jeigu to padaryti neįmanoma, gyvuliai įsigijami iš sertifikuotų ekologinių ūkių. Penėjimui skirtus paršelius galima įsigyti tik iš „Demeter“ arba ekologinių ūkių.

Paršelius iš tradicinių ūkių galima įsigyti tik tuomet, kai nėra galimybės gauti ekologinės kilmės gyvulių. Tokią išimtį turi būtina patvirtinti atitinkama organizacija.

Tais atvejais, kai norima įsigyti tradicinės kilmės paršelių, nes nei „Demeter“ nei ekologiniuose ūkiuose jų nėra, reikia gauti atitinkamos organizacijos patvirtinimą.

(APP 19: žr. 7 Priedą)

Mažiau nei 25 kg sveriantys naujai nujunkyti paršeliai iš tradicinių ūkių gali būti įsigijami naujai bandai pradėti. Jei, įsigijus paršelius iš tradicinės kilmės ūkių, jie šeriami ir auginami pagal šiuos standartus bent 6 mėnesius, tai jau užaugusias kiaules galima parduoti su ženklu „pereinantis į **Demeter**“. paršeliai turi sverti ne daugiau kaip 25 kg, t. y. atvežami į ūkį iš karto po nujunkymo.

Be to, leidžiama įsigyti tik tuos paršelius, kurių auginimui pritaikytose sistemose naudojamas grindų kraikas, o uodegos nenutrumpintos.

Tradiciniuose ūkiuose įsigytas kiaules galima žymėti užrašu „Pereinantis į Demeter“ tik tuo atveju, jeigu jos buvo šeriamos ir auginamos pagal šiuos standartus bent 6 mėnesius.

GYVULIŲ, ĮSIGYTŲ EKOLOGINIUISE AR TRADICINIUISE ŪKIUISE, PRODUKCIJOS ŽYMĖJIMAS

Pardavimui skirti produktai Kiaulės	Atvežto gyvulio sertifikavimo statusas	Atvežto gyvulio amžius	Standartus atitinkantys pašarai ir gyvulio auginimas	Pardavimui skirtų produktų žymėjimas
Mėsa	Ekologiška		Bent 2/3 gyvulio gyvenimo laikotarpio	Demeter
Mėsa	Tradicinė	Mažiau nei 25 kg sveriantys paršeliai, iškart po nujunkymo	Bent 6 mėnesiai	Pereinantis į Demeter
Mėsa	Tradicinė (veislinis gyvulys)		Bent 2 metai	Demeter

5.7.5. Naminiai paukščiai

Į ūkį galima atvežti vienos dienos viščiukų ir jauniklių vištų. 5.7 skyriuje apibūdintas kategorijos lygis nustato įsigijamų naminių paukščių skaičių. Tradicinės kilmės jauniklių vištų pirkti negalima.

Tradiciniuose ūkiuose pirkti ekologiškų jaunų vištų kiaušiniai arba vienos dienos amžiaus viščiukai gali būti žymimi „Demeter“ prekės ženklu tuomet, jei jie yra šeriami ir auginami pagal visus šiame dokumente nurodytus standartus

Prekyba „Demeter“ ženklu pažymėtais kiaušiniiais, kuriuos padėjo pagal standartus šertos iraugintos vištos.

Visi įsigijami mėsiniai gaidžiukai ar kita mėsinė vištiena turi būti „vienadieniai“, t. y. paimti iš vištidžių praėjus trims dienoms po išperėjimo. 5.7 skyriuje apibūdintas kategorijos lygis nustato įsigyjamų naminių paukščių skaičių. Tais atvejais, kai įsigyti viščiukų iš ekologinių ūkių neįmanoma, leidžiama pirkti ir tradicinius viščiukus.

(APP 20: žr. 7 Priedą)

Visa tradiciniuose ūkiuose pirкта mėsinių naminių paukščių mėsa gali būti žymima ženklu „Demeter“, jei paukščiai buvo šeriami ir auginami pagal visus šiame dokumente keliamus reikalavimus. Būtina laikytis minimalių paukščių skerdimo terminų.

(žr. 8 Priedą)

Rekomenduojama auginti lėto augimo veisles.

Tradiciniuose ūkiuose pirktų mėsinių viščiukų amžius turi būti ne didesnis nei trys dienos.

Kitų įsigyjamų mėsinių paukščių amžius turi būti ne didesnis nei trys dienos.

Rekomenduojama auginti lėto augimo veisles.

GYVULIŲ, ĮSIGYTŲ EKOLOGINIUISE AR TRADICINIUISE ŪKIUISE, PRODUKCIJOS ŽYMĖJIMAS

Pardavimui skirti produktai Naminiai paukščiai	Atvežto gyvulio sertifikavimo statusas	Atvežto gyvulio amžius	Standartus atitinkantys pašarai ir gyvulio auginimas	Pardavimui skirtų produktų žymėjimas
Kiaušiniai	Ekologiškos jauniklės vištos	Daugiausia 18 savaičių	Tas pat sertifikavimo statusas, kuris galioja ir pašarui	<i>Demeter/ pereinantis į Demeter</i>
Kiaušiniai	Vienos dienos amžiaus viščiukai iš tradicinių ūkių	Jaunesni nei 3 dienų amžiaus	Tas pat sertifikavimo statusas, kuris galioja ir pašarui	<i>Demeter/ pereinantis į Demeter</i>
Mėsiniai gaidžiukai	Vienos dienos amžiaus viščiukai iš tradicinių ūkių	Daugiausia 3 dienų amžiaus	Vištos: 81 dienų Gaidžiukai: 150 dienų	<i>Demeter</i>
Kiti mėsiniai paukščiai	Įprastas viščiukas	Daugiausia 3 dienų amžiaus	Nuo atvežimo į ūkį iki paskerdimo	<i>Demeter</i>

5.7.6. Bičių produktai

Medaus ir avilių produktų gamybą ir sertifikavimo sąlygas nustato Bitininkystės ir avilių produktų standartai, kurių reikia laikytis norint įgyti „Demeter“, „Biodynamic®“ ar susijusius prekės ženklus.

5.8. Veterinarinė gyvulių priežiūra

Atsakingai vykdoma gyvulininkystė, gyvulių veisimas, šėrimas, tinkamos veislės pasirinkimas, profilaktinių priemonių pasirinkimas (kaip antai, nuo auginamų gyvulių klasės priklausantis valdymas) – svarbiausi aspektai, padėsiantys užtikrinti gerą gyvulių sveikatą. Vis dėlto, tais atvejais, kai sveikatos problemų išvengti nepavyksta, reikia nedelsiant imtis visų reikiamų priemonių gyvulio sveikatos būklei pagerinti. Pirmenybė turėtų būti teikiama medžiagoms su trumpiausiu laikotarpiu.

Pirmenybė teikiama natūraliems gydymo metodams.

Gydymas hormonais siekiant sinchronizuoti ruožą ar padidinti augimo rodiklius mėsiniams gyvuliams draudžiamas.

Gydymas hormonais siekiant sinchronizuoti rują ar padidinti augimo rodiklius mėsiniams gyvuliams draudžiamas.

Antibiotikų naudojimas. Pavieniams gyvuliams gali būti skiriama daugiausia du gydymo kursai per metus. Gyvuliams, kurių produktyvus gyvenimas yra trumpesnis nei vieni metai, gali būti skiriamas vos vienas kursas.

Ektoparazitai. Pavieniams gyvuliams gali būti skiriamas vos vienas ivermektino / doramektino gydymas arba prevencija nuo miazės ar gydymo nuo rujos *ovis*. Visos bandos gydymas leidžiamas tik tuomet, kai naudojamos kitos ektoparazitų gydymo priemonės.

Piretroidai (vietinis taikymas, ne visas gyvūnų panardinimas) leidžiami naudoti su erkėmis, ragų musėmis, *dermatobia* ir t. t. Kitos medžiagos turi būti integruojamos į kontrolės priemones.

Vidaus parazitai. Vaistai nuo kirmėlių gali būti naudojami tik tada, kai diagnozuojami parazitai ir pritaikomas reikiamas švarus ganyklos režimas. Šį metodą galima naudoti visai bandai, bet išorinių parazitų naikinimui negali būti naudojami ivermektinas ir doramektinas.

Kitų taikomų metodų skaičius turi būti apribotas iki 3 kartų per metus.

Kasdienis ir (arba) profilaktinis gydymas medžiagomis, kurios nėra natūralios (pvz., sintetiniai alopatiniai vaistai, antibiotikai, antihelmininės medžiagos) leidžiamos tik tada, kai to reikalauja įstatymai. Išimtis – leidžiamų antihelminčių medžiagų naudojimas (žr. pirmiau) tais atvejais, kai parazitizmas yra būdingas ūkio teritorijoje.

Bet koks individualaus gyvulio ar gyvulių bandos gydymas turi būti išsamiai aprašomas ūkio dokumentuose. Į šį aprašymą turi įeiti: gydymas, metodas, naudoti vaistai, gydymo trukmė ir tiksli data. Tokie įrašai turi būti saugomi ir, prireikus, nesunkiai prieinami.

Kai naudojami veterinarinės alopatinės gydymo priemonės, gyvulį reikia stebėti mažiausiai 48 valandas, t. y. dvigubai ilgiau nei nustatytasis laikotarpis (jei nenumatytas tikslus gyvulio stebėjimo laikas). (Išskyrus tuos atvejus, kai po antibiotikų naudojimo bakterijų tyrimas yra neigiamas).

Jei gyvuliui skiriami daugiau nei trys leidžiami gydymai arba jei jis gydomas naudojant neleidžiamas medžiagas, tokio gyvulio negalima žymėti „Demeter“ ženklu.

5.9. Gyvulių skerdimas ir transportavimas

Gyvulių skerdimas – ypatingos priežiūros ir dėmesio reikalaujantis procesas. Būtina įsitikinti, kad mėsa bus pradedama doroti tik po to, kai sielą turintis gyvas padaras miršta. Dėl etinių ir moralinių priežasčių reikalaujama, kad visu transportavimo į skerdyklą metu gyvulys patirtų kuo mažiau streso, baimės, skausmo ir nejaustų troškulio. Transportavimo atstumai turėtų būti kaip įmanoma trumpesni, o gyvuliai skerdžiami tose vietovėse, kuriose buvo auginami.

Vesti gyvulius naudojant elektrinius botagus draudžiama. Transportavimo atstumai turi būti trumpi, jei įmanoma, ne didesni nei 200 km.

3.10. Valymas ir dezinfekcija

Leistinos priemonės pateikiamos 9 priede.

Sintetines chemines veterinarijos priemones ir antibiotikus gyvuliui turi leisti veterinaras, arba asmuo, kuriam patikėta vykdyti veterinaro nurodymus.

Antibiotikų negalima naudoti kasdieniam ar profilaktiniam gyvulio gydymui.

Vaistus nuo kirmėlių galima skirti tada, kai atliekama gyvulio išmatų analizė ir yra galimybė ganyti gydyti gyvulį švariose ganyklose.

Ivermektino ir doramektino negalima naudoti kovojant su vidaus parazitais ir visomis sveikomis bandomis

Gyvulio stebėjimo laikas turėtų būti padvigubinamas.

6 Genetiškai modifikuoti organizmai ir nanotechnologija

Draudžiama naudoti genetiškai modifikuotus organizmus (GMO) ar iš jų pagamintus produktus. Visi sertifikuotos gamybos vietose gaminami be GMO arba iš jų pagamintų produktų. Tradiciniuose ūkiuose įsigytiems pašarams ir sėkloms būtina tiekėjo deklaracija, patvirtinanti, kad produkto sudėtyje nėra jokių genetiškai modifikuotų organizmų (žr. 2 Priedą).

Draudžiama naudoti genetiškai modifikuotus organizmus (GMO) ar iš jų pagamintus produktus.

„Demeter-International“ vadovaujasi atsargumo principu ir todėl neleidžia naudoti nanotechnologijų tiek biodinaminiam žemės ūkyje, tiek ir visuose sertifikuotuose „Demeter“ produktuose. DI atidžiai stebės nanotechnologijų srities plėtrą, kitų ekologinius ūkius sertifikuojančių institucijų veiklą ir, savo ruožtu, pažvelgs į tai per naujos prieinamos informacijos prizmę.

7 Ūkio perėjimas prie naujo gamybos būdo, sertifikavimas, sutartis

Ūkio perėjimas prie naujo gamybos būdo – tai procesas, apimantis begalę plėtros etapų, kuriuos turi praeiti įmonė judėdama savo naujo subalansuotumo link.

7.2 Perėjimas prie naujo gamybos būdo ir gamybos vadovas

Esminės žinios ir įgūdžiai įgyti žemės ūkio srityje, domėjimasis biodinaminio metodu, jo esmė ir pagrindiniai principais yra būtinos sėkmingai ūkinei veiklai vystyti. Siekiant užtikrinti idėjų mainus, bendruomeninę pagalbą ir paramą, rekomenduojama tapti biodinaminės darbo grupės nariu.

7.3 Įmonės perėjimas prie naujo gamybos būdo

Norint paversti ūkį į biodinaminę įmonę, pirmiausia reikėtų susidaryti individualų veiksmų planą, nurodantį įmonės raidos kryptį. Vadovaujantis šiomis gairėmis, ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo planas gali būti parengiamas kartu su patarėjais, turinčiais informacijos apie įmonei priklausančius laukus (jų dydį, pasėlius), išsamų ūkio organizmo vaizdą, sėjomainos planą, tręšimo planą, gyvulininkystės viziją, priemones, padėsiančias sumažinti aplinkos užterštumo poveikį (kurį daro pramonė, didelio intensyvumo keliai ir pan.) ar apsaugoti nuo netoliese dirbamų laukų purškalų dulksnos. Išsamiam įmonės paveikslui turi būti išsamūs dirvožemio būklės aprašymai, vėliausiai naudotų standartuose draudžiamų medžiagų pavadinimai ir tikslus ūkio žemėlapis.

Atitinkamos organizacijos gali prašyti atlikti žemės ūkio chemikalų likučių bandymus ar ištirti kitą išskirtinę aplinkos padarytą įtaką žemei.

Įmonė turi būti keičiama iš esmės ir vienu metu, pasitelkiant biodinaminį metodą. Kur patvirtinta, pavieniuose laukuose gali būti praktikuojama sėjomaina (tol, kol visame ūkyje vykdoma ekologinė veikla).

Ūkio organizmo aprašymas ir perėjimo prie naujo gamybos būdo planas.

Visiškas įmonės perėjimas prie naujo gamybos būdo.

(APP 21: žr. 7 Priedą)

Per visą ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo laikotarpį, nesertifikuotos zonos turi būti valdomos kaip įmanoma individualiau. Paralelinė gamyba negalima. Jei tie patys pasėliai auginami skirtingo sertifikavimo lygio žemės plotuose, bendras pasėlio statusas krenta. Tais atvejais, kai turimas išsamus atskyrimo procedūrą apibūdinantis protokolas, atitinkama organizacija gali suteikti leidimą auginti skirtingas to paties pasėlio rūšis (prekiniai javai, grūdai ar ankštinės daržovės pašarui). Daugiamečiams augalams taikomos išimtyms turi būti patvirtintos.

(APP 22: žr. 7 Priedą 7)

*Paralelinė gamyba
negalima*

Visais atvejais būtina tiksli dokumentacija. Visa įmonė turi pasiekti „Demeter“ sertifikavimo lygį ne vėliau nei po penkerių metų nuo ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo patvirtinimo. Ilgiau trunkantis ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo laikotarpis turi būti patvirtintas.

(APP 23: žr. 7 Priedą)

*Perėjimas prie naujo
gamybos būdo gali trukti
ne ilgiau kaip penkerius
metus*

Tame pačiame ūkyje vienas vadovas negali kontroliuoti tiek „Demeter“, tiek ir tradicinio ūkio.

Ūkio vadovo jurisdikcija

7.4 „Demeter“ sertifikavimas ir prekės ženklo naudojimas

Kiekvienais metais ūkio vadovas pateikia paraišką ūkį sertifikuoti iš naujo. Sertifikatas pratęsiamas tada, kai ūkiui atliekama inspekcija, sudaryta iš dviejų pagrindinių dalių: ekologinė patikra ir „Demeter“ patikra. „Demeter“ inspektorių turi patvirtinti atitinkama organizacija. Viena sertifikavimo proceso dalių – ūkio ataskaitos pildymas. Sertifikatą suteikia sertifikavimo komitetas arba sertifikavimo pareigūnas. Produkcijos valdymo knygoje turi būti saugomi visi įrašai apie gyvulių judėjimą į ir iš ūkio, atvežamus pašarus bei naudojamas veterinarines priemones. Pirminio sertifikavimo dalis – atitinkamos organizacijos atstovai. Užpildytos formos išsiunčiamos automatiškai. Bet kokie numatomi valdymo pakeitimai ar kitos priemonės, kurios galėtų turėti didelės reikšmės ūkio egzistavimui, turi būti aptariamai su atitinkamų organizacijų atstovais. Reikia laikyti visus įrašus, susijusius su parduota žemės ūkio produkcija (tipas, kiekis, pirkėjas, arba, jei parduodama tiesiai galutiniam vartotojui – dienos pardavimų apimtys). Tais atvejais, kai po dviejų rašytinių prašymų ūkio vadovybė neatsiunčia rašto, patvirtinančio, jog ji atitinkama šiuos standartus, atitinkama organizacija gali nedelsiant sutartį anuliuoti.

7.4.1 Ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo sertifikavimas

Viena iš būtinų sąlygų ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo sertifikatui įgyti – tai viso ūkio valdymas vadovaujantis šiais standartais, kaip nurodyta skyriuje „Perėjimas prie naujo gamybos būdo“. Tuomet prekės ženklo naudojimą sąlygoja atitinkami laikotarpiai:

- prekyba produkcija, užauginta per pirmuosius ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo metus ir pažymėta ekologinės kilmės ženklu, pvz., „ekologinė gamyba“, „biodinaminė gamyba“ ar pan. griežtai draudžiama.
- jei sertifikatas ūkiui suteikiama, tai visa produkcija, nuimta praėjus 12 mėnesių nuo ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo pradžios, gali būti žymima užrašų „pereinantis į **Demeter**“. Pasėlių derlius, nuimtas praėjus daugiau nei 36 mėnesiams (daugiamečiai pasėliai) arba pasėti po daugiau nei 24 mėnesių nuo ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo pradžios, gali būti žymimas užrašu **Demeter** (kai sertifikatas suteikiamas).

Išimtiniais atvejais šiuos laikotarpius galima ilginti, jei: įmonė ar jos dalis prieš tai intensyviai vykdė tradicinę ūkinę veiklą, gali būti pridedami taip vadinami nuliniai metai.

Išimtiniais atvejais šiuos laikotarpius galima trumpinti, jei:

- parodoma, kad įmonė buvo iš esmės pakeista. Tokiu atveju, po pirmų ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo metų užauginti produktai gali būti žymimi užrašu „pereinantis į *Demeter*“. Po antrųjų ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo metų, galima įgyti visišką **Demeter** sertifikavimą.
- Jei įmonė ar jos dalis sertifikuojama kaip ekologiška daugiau nei tris metus iš eilės ir įrodoma, kad ji įvykdė visus jai keliamus reikalavimus, „Demeter“ sertifikatas gali būti suteikiamas jau nuėmus pirmą derlių.
- Daliniam ūkio perėjimui prie naujo gamybos būdo ir naujoms vietoms taikomi pirmiau išdėstyti nuostatai ir papildomi dokumentacijos reikalavimai.

Gyvūninės kilmės produktų sertifikavimas atitinka pašarų sertifikavimo statusą. žr. 5.7 skyriuje pateikiamas lentelės.

7.4.2 Sutartis

Norėdamas gauti sertifikatą, ūkio vadovas turi pateikti atitinkamai organizacijai rašytinį prašymą. Kai įvykdomi visi reikalavimai, įmonė gauna sutartį dėl prekės ženklo naudojimo ir papildomą susitarimą dėl narystės regioninėje darbo grupėje. Tik po to, kai sutartis ir susitarimas pasirašomi, pareiškėjui suteikiamos teisės vienus metus naudoti „Demeter“ prekės ženklą. Įmonės vadovas turi būti atitinkamos organizacijos nariu (organizacija turi bendradarbiauti su „Demeter-International“). Ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo sutartis turi būti įforminama dokumentuose būtent dėl esamos ūkio situacijos (ypač galvijų kilmės).

7.3.3 „Demeter“ produktų pardavimas

Parduodant produktus perdirbėjui ar prekybininkui reikia įsitikinti, kad jie yra pasirašę galiojančią sutartį su „Demeter“ organizacija. Priešingu atveju, produktai negali būti parduodami pažymėti logotipu „Demeter“, „Biodinaminis“ ar būti tokiais laikomi. „Demeter“ licencijos turėtojas gali parduoti savo užaugintus produktus pavienėms mažmeninėms parduotuvėms be jokių apribojimų.

1 Priedas Gyvulių tankumo skaičiavimas

Gyvulių skaičių ūkyje lemia trąšų vienetai.

Vienas trąšos vienetas atitinka 80 kg N ir 70 kg P₂O₅. Vienas gyvulio vienetas (pvz., 500 kg sverianti karvė) pašalina 0,7 trąšų (mėšlo) vieneto į metus.

Gyvulio tipas	Gyvulio vienetas / gyvulys
Veisliniai buliai	1,2
Karvės	1,0
Vyresni nei 2 metų amžiaus gyvuliai	1,0
1–2 metų amžiaus gyvuliai	0,7
Veršeliai	0,3
Ne vyresnės nei 1 metai avys ir ožkos	0,02
Vyresnės nei 1 metai avys ir ožkos	0,1
Ne vyresni nei 3 metų amžiaus arkliai, poniai ir mažos veislės	0,7
Arkliai, 3 metų amžiaus ir vyresni	1,1
Mėsai auginamos kiaulės (20–50 kg)	0,06
Mėsai auginamos kiaulės (≥50 kg)	0,16
Veisliniai kuiliai	0,3
Veislinės paršavedės (su 20 kg sveriančiais paršeliais)	0,55
Veislinės paršavedės be paršelių	0,3
Paršeliai	0,02
Vištos dedeklės (be pakaitinių vištų)	0,0071
Jauniklės vištos	0,0036
Mėsiniai paukščiai (viščiukai, gaidžiukai)	0,0036
Mėsiniai ančiukai	0,005
Mėsiniai kalakutai	0,0071
Mėsiniai žąsiukai	0,0036

Gyvuliams, kurių pagaminamų trąšų kiekis skiriasi dėl jų veislės ar gamybos lygio, skaičiai turi būti keičiami. Trąšų vienetai turi būti skaičiuojami pagal vidutinį ūkyje laikomų gyvulių skaičių (per metus).

ES duomenys palyginimui (nepriklauso standartams)

Gyvulių vieneto koeficientai

Galvijai	Vyresni nei 1 metų amžiaus	0,400
	Ne jaunesni nei 1, bet ne vyresni nei 2 metų amžiaus	0,700
	Patinai, 2 metų amžiaus ir vyresni	1,000
	Telyčios, 2 metų amžiaus ir vyresnės	0,800
	Melžiamos karvės	1,000
	Kitos karvės, 2 metų amžiaus ir vyresnės	0,800
Avys ir ožkos		0,100
Arklinių šeimos gyvuliai		0,800
Kiaulės	Paršeliai, kurių gyvasis svoris yra didesnis nei 20 kg	0,027
	Veislinės paršavedės, sveriančios 50 kg ir daugiau	0,500
	Kitos kiaulės	0,300
Paukščiai	Broileriai	0,007
	Vištos dedeklės	0,014
	Stručiai	0,350
	Kiti paukščiai	0,030
Triušiai, veislinės patelės		0,020

Gyvulių vienetai (sutrumpintai – GV) – tai atskaitinis vienetas, kuris palengvina gyvulių sumavimą (įvairių veislių ir amžiaus) per konkrečių koeficientų, nustatytų pagal mitybos ir pašarų reikalavimus gyvulio rūšiai, naudojimą (dažniausiai naudojamų koeficientų sąrašas pateikiamas toliau esančioje lentelėje).

Atskaitinis vienetas, naudojamas gyvulių vienetais (=1 LSU) skaičiuoti – tai ganyklos ekvivalentas vienai suaugusiai melžiamai karvei, per metus duodančiai 3000 kg pieno (be papildomų koncentruotų maisto produktų).

2 Priedas **Leistinas pašarų kiekis (gali būti naudojami tik sertifikuotos organinės kilmės pašarai)**

Ūkyje pagamintas pašaras – pagrindinis gyvulių mitybos šaltinis; o viso ūkio siekiamybė – visiškas savarankiškumas. Vis dėlto, jei pašarus reikia importuoti, reikia įsitikinti, kad pasirinkta „Demeter“ kokybės standartus atitinkanti produkcija. Pašarus iš kitų ūkių reikia rinktis pagal toliau pateikiamus prioritetus: 1) pašarai iš sertifikuotų „Demeter“ įmonių; 2) iš įmonių, turinčių ekologiškos gamybos sertifikatą ir priklausančių sertifikuotoms ekologinėms organizacijoms; 3) iš įmonių, patikrintų pagal EB 834/2007 ir 889/2008 reglamentus (ar panašiai kontroliuojamų įmonių); 4) iš intensyviai dirbamų vietovių, įskaitant gamtos rezervatus, kuriuose nebuvo naudotos jokios sintetinės trąšos ar cheminės medžiagos augalams apsaugoti.

Net iki 50 proc. pašarų sausojo produkto, įeinančio į vidutinį gyvulio ėdimo racioną, gali būti iš iki galo nesertifikuotų vietų (kuriuose buvo vykdomas biodinaminis žemės ūkis), ir ne daugiau kaip 20 proc. – iš ekologiškų vietovių. Importuojami pašarai iš „Demeter“ standartų pradėjusių laikytis ir ekologiškų ūkių negali viršyti 50 proc. visų dienai suvartojamų pašarų. Importuoti tradicinės kilmės pašarus draudžiama. Jei „Demeter“ pašarų įsigyti neįmanoma, atitinkama organizacija gali leisti importuoti iki 50 proc. ekologiškų pašarų kiaulėms ir naminiams paukščiams. „Demeter“ pašarų neprieinamumas turi būti patvirtintas. Importuojami pašarai turi būti nurodyti dokumentuose ir deklaruojami kaip metinės grąžos dalis, nurodanti, kad reikiamų standartų buvo laikomasi.

a) atrajotojų mityba:

- pagrindiniai kuokšteliniai pašarai, kaip antai, šienas, šiaudai, silosas, kukurūzai ir cukriniai runkeliai
- grūdai, sėlenos, grūdų subproduktai
- ankštiniai augalai
- iš lapų sudarytas šienas
- žolės
- melasa
- pievų ir lauko produktai, nepaminėti pirmiau
- pašariniai mišiniai, kurių sudėtyje yra minėtųjų sudedamųjų dalių
- vaisių ir daržovių atliekos
- šalutiniai perdirbimo produktai (išskyrus gyvūninės kilmės produktus)

b) kiaulės:

Be a) punkte išdėstytų produktų, joms šerti galima naudoti:

- nugriebto pieno miltelius be priedų ir pieno produktus
- natūralios kilmės augalų aliejų (jei juose nėra jokių likučių)
- švarias daržovių atliekas

c) naminiai paukščiai:

be a) ir b) punktuose nurodytų produktų, jiems šerti galima naudoti:

- maltas džiovintas daržoves
- paprikų miltelius

d) Būtinais atvejais (pvz., įvykus stichinėms nelaimėms, gaisrui ir pan.) galima naudoti tradiciniuose ūkiuose pagamintus genetiškai nemodifikuotus gyvuliams šerti skirtus produktus ir struktūrinius bei energijos reikalavimus atitinkančius kuokštelinius pašarus. Paminėtina, kad tokiems pašarams naudoti būtinas atitinkamos inspekcijos įstaigos patvirtinimas.

Pašarai:

- Kuokšteliniai pašarai, pavyzdžiui, šienas, žolės silosas, iš kuo žemesnio intensyvumo gamybos įmonių
- Grūdai, šalutiniai grūdų perdirbimo produktai ir po malimo likę grūdų subproduktai
- Ankštinės daržovės; (bet ne gavybos išspaudos)
- Aliejinių augalų sėklos, aliejinės išspaudos, ekstrahentai
- Pašariniai runkeliai

Išimtinį d) punkte nurodytų produktų atvejį turi patvirtinti atitinkama organizacija
(App 24: žr. 7 priedą)

3 Priedas Leistini pašarų papildai ir priedai

- Gyvuliams skirta druska
- Sukietėję jūros dumbliai, pašarų kalkės, kriauklių kalkės
- Jūros dumbliai
- Mineralų ir vitaminų preparatų mišiniai (pašaro ruošiniai: be pavienių amino rūgščių, pageidautina natūralios kilmės)
- Uolienuų milai, menkių kepenų aliejus, saldžiavaisis pupmedis
- Augalinis aliejus, sėlenos, alaus mielės, melasa, naudojamos kaip priemonė mineraliniams koncentratams pernešti, dulkių kiekiui sumažinti ar pašarams presuoti (daugiausia 2 proc. gamybos raciono)
- Bitininkystei: cukrus (jei norite sužinoti leistinas ribas, žr. Bitininkystės ir avilių standartai, taikomi produktams, pažymėtiems „Demeter“, „Biodynamic®“ ar panašiais prekės ženklais).

Pirminiuose mišiniuose negali būti jokių genetiškai modifikuotų medžiagų. Be to, tokių mišinių gamyboje neturi būti naudojama genų technologija. Su šiuo aspektu susijusius klausimus reikia pateikti inspekcijos įstaigai.

Toliau pateikiamas priemonės galima naudoti siloso procesui palengvinti:

- Pašarinis cukrus
- Grūdų pašarai, pagaminti iš šiuos standartus atitinkančių grūdų
- Pieno rūgšties susidarymą skatinančios priemonės
- Išrūgos
- Melasa, druska, šlapios ir sausos atraižos

4 Priedas Leistinos ir draudžiamos trąšos ir priemonės dirvožemio kokybei pagerinti

Iš principo, įmonės tikslas – apsirūpinti savo ūkyje užaugintas trąšas ir mėšlą. Trąšos, nurodytos 1 ir 4 punktuose, gali būti importuojamos tik tuomet, kai išties būtina. Trąšos gali būti naudojamos kitose medžiagose tik jei įsitikinama, kad nebus daromas neigiamas poveikis „Demeter“ produktų kokybei. Jei įmanoma, ūkyje reikėtų naudoti biodinaminius preparatus. Visas importuotas medžiagas reikia nurodyti metinėje ataskaitoje. Kai kuriais atvejais gali reikėti pateikti likučių bandymo rezultatus (pvz., kai kompostui gaminti naudojama žalia medžiaga). Naujas trąšas galima išbandyti tik gavus „Demeter-International“ arba įgaliotosios organizacijos sutikimą.

1. Trąšos ir dirvožemio kokybės gerinimo priemonės, importuotos iš „Demeter“ ar „Ekologinį“ sertifikata turinčių ūkių:

- Kompostas
- Tvirtų mėšlas, pusiau skystas gyvulių mėšlas (net ir po biodujų išgavimas)
- Skystos trąšos augalams
- Organinės atliekos (atliekos po derliaus nuėmimo ir t.t.)
- Šiaudai

2. Trąšos ir dirvožemio kokybės gerinimo priemonės, importuotos iš nesertifikuotų šaltinių:

- Trąšos, pagamintos jų gavybos vietoje (išskyrus tradicinės kilmės skystas ar pusiau skystas trąšas).
 - Šiaudai ir kitos augalinės medžiagos.
 - Apdirbimo subproduktai (trąšos, pagamintos iš grynų ragų, kaulų ar mėsos ir kaulų miltų, jei įmanoma, iš ekologinių ar biodinaminių ūkių*, plaukų, odos ar kitų panašių produktų).
 - Žuvis, kompostuota ir fermentuota specialiais preparatais (kartais gali reikėti atlikti sunkiųjų metalų tyrimus). Pramoninių žuvų miltus ar atliekas iš žuvų fermų naudoti draudžiama.
 - Jūros dumblių produktai
 - Šviežios medienos produktai: pjuvenos, žievės ir medienos atliekos (neužkrėstos fungicidais ir insekticidais) ir neapdorotos medienos pelenai
 - Durpės be sintetinių priedų, skirtos sodinukams auginti (jei nėra jokių kitų alternatyvų)
- (dėl išteklių eikvojimo priežasčių, jūros dumblių produktai ir durpės turi būti naudojamos taupiai)
- Fermentuota melasa*. Trintos ricinmedžio sėklos

3. Natūralios mineralinės kilmės trąšos ir dirvožemio gerinimo priemonės:

- Uolienu dulkės (reikia žinoti jų sudėtį)
- Smulkintas molis (pvz., bentonitas)
- Kalcio chloridas (CaCl₂, obuolių kartumui pašalinti)
- Kalkių trąšos, lėto veikimo (dolomitas, kalcio karbonatas, kriauklės, kalkės iš geležies ir plieno pramonės*, sukietėję dumbliai - tik iškastinės formos arba gauti iš negyvų jūros atliekų. Taip pat greito veikimo negesintos kalkės, skirtos dezinfekuoti.

3.1. Jei žemės tyrimo rezultatai, audinio / lapų analizė ar kitų trūkumų simptomai patvirtina ir atitinkama organizacija sutinka, galima naudoti šias medžiagas:

- Mažai savo sudėtyje sunkiųjų metalų turinčią natūralią fosfato uolieną
- Žemės tomamilčius
- Kalio druską, kalio ir magnio junginį ar kalio sulfatą (ne didesnis nei 3 proc. Chlorido kiekis) iš natūralių mineralų
- Magnio sulfatas
- Siera
- Mikroelementai

4. Įvairios trąšos:

- Vandenyje tirpūs jūros dumblių ekstraktai
- Augalų ir preparatų ekstraktai
- Mikrobiniai ir augalinio tipo komposto aktyvatoriai

*) Jei atitinka 1 Priedo EB reglamentus 834/2007 ir 889/2008 arba, kaulų ar mėsos miltų atveju – EB reglamentą 1069/2009 (3 kategorija).

5 Priedas Leistinos medžiagos ir metodai augalams priežiūrai ir apsaugai

Toliau pateikiamas medžiagas, ypač nr. 3 ir nr. 4, galima naudoti tik tais atvejais, kai įrodoma, jog jų naudojimas yra neišvengiamas ir kai biodinaminėmis priemonėmis problemos išspręsti neįmanoma (pvz., periodišką ragų silicio naudojimą vabzdžių kontrolei, barstymas). Bet kokių panašių priemonių naudojimą turi patvirtinti atitinkamos organizacijos atstovai. Svarbu prisiminti, kad tam tikrų medžiagų naudojimas (pvz., mikromiltelių sieros, piretrumo) gali kelti grėsmę grobuoniškų vabzdžių populiacijoms. Naujas medžiagas ir metodus galima išmėginti tik gavus „Demeter-International Standards Group“ sutikimą. Tais atvejais, kai ūkyje vis dėlto panaudojami komerciniai preparatai, reikia įsitikinti, kad jų sudėtyje nėra jokių šiuose standartuose draudžiamų sudedamųjų dalių ir kad jie nėra pagaminti pasitelkiant transgeninius metodus.

1. Biologinės medžiagos ir technologijos

- Skatinama naudoti natūralias priemones augalų kenkėjams naikinti (erkių, parazitinių vapsvų populiacijos ir t. t.).
- Sterilizuoti vabzdžių patinus.
- Naudoti vabzdžių gaudyklės (spalvotos lentos, lipnios gaudyklės, masalai).
- Naudoti feromonus (lytinį poreikį skatinantys masalai, į spąstus dedami masalai, balionėliai).
- Mechaniniai repelentai (mechaniniai spąstai, šliužų ir sraigų tvoros ar kiti panašūs metodai).
- Repelentai (natūralios priemonės kenkėjams atgrasyti ir šalinti, pvz., tujų aliejus).

2. Adhezijos priemonės ir medžiagos augalų sveikatai gerinti.

- Medžiagos, didinančios augalų atsparumą ligoms ir kenkėjams;
Augalų preparatai (skystos dilgėlių trąšos, asiūklių arbata, pelynų arbata ir pan.), pikis, pienas ir pieno produktai.
- Natrio silikatas, kalio silikatas.
- Papildomi produktai, kuriuos patvirtino ir paskelbė „Demeter International Standard“ komitetas.

3. Priemonės, naudojamos apsaugoti nuo grybinių ligų

- Purškiamoji siera ir geltoni sieros milteliai
- Natrio silikatas, kalio silikatas
- Kalio bikarbonatas*

4. Priemonės kenkėjų kontrolei užtikrinti

- Virusiniai, grybiniai ir bakteriniai preparatai (pvz., Bacillus thuringiensis, Granulose virus)
- Piretrumo ekstraktai ir milteliai, bet ne grybams auginti (be sintetinių piretroidų). Naudoti šias priemones kaip produktų apsaugą talpyklose galima tik tais atvejais, kai tokių priemonių sudėtyje nėra cheminių sinergiklų. Tas pat galioja ir žemės ūkio produkcijos atveju, jei medžiagose gali būti efektyvių natūralių sinergiklų.
- Musmedžio nuoviras
- Naftos emulsijos (be sintetinių cheminių insekticidų) – daugiamečių pasėlių atveju daržovių ar mineralinis aliejus)
- Kalio muilas (skystas muilas)
- Želatina
- Fe (III) ortofosfatas (moliuskicidas)*
- Azadirachtinas (Neem - insekticidas)*
- Rodenticidas (tik masalo dėžės ar pan., nekeliančios pavojaus plėšrūnams)
- Uolienu miltai*, kava*

5. Priemonės, kurias galima naudoti specializuotuose pasėliuose, daugiamečiuose pasėliuose ir dekoratyvinių augalų auginime

- Diatomitinė žemė*
- Kalcio hidroksidas
- Prireikus, gali būti naudojamas varis. Vis dėlto, jo kiekis per 5 mtus negali viršyti 3 kg/ha per metus, pageidautina maksimali vertė – 500g/ha purškalo
- Sieros preparatai, pavyzdžiui, Hepar Sulphuris*, kalkių siera (fungicidas, insekticidas, akaricidas).*

6 Priedas Perėjimo prie naujo gamybos būdo fazėje vykstančio progreso pavyzdys

Įprastas sklypo arba pasėlių perėjimo prie naujo gamybos būdo laikas pateikiamas diagramoje. Jei žemė anksčiau buvo naudota intensyviai žemdirbystei, pasitelkiant tradicinius metodus, plėtoti, perėjimas prie naujo gamybos būdo gali trukti ilgiau. Esant palankioms sąlygoms, perėjimo prie naujo gamybos būdo laikotarpį galima sutrumpinti (žr. 7.3.1. skyrių).

		12 mėnesių	Sertifikavimas
	12 mėnesių	Derliaus nuėmimas = <i>Demeter</i>	Derliaus nuėmimas = <i>Demeter</i> (daugiamečiai pasėliai)
12 mėnesių	Derliaus nuėmimas = pereinantis į <i>Demeter</i>	Derliaus nuėmimas = <i>Demeter</i> (pasėliai sėjami praėjus 24 mėnesiams po perėjimo prie naujo gamybos būdo) arba derliaus nuėmimas = pereinantis į <i>Demeter</i> (daugiamečiai pasėliai)	
Ūkis atitiko biodinaminį standartus			
0	1	2	3 metai

Laiko momentas 0: laikas pradedamas skaičiuoti nuo to tada, kai paskutinį kartą panaudojamos šiuose standartuose draudžiamos medžiagos. Būtent nuo šio momento įmonės veikla vykdoma pagal standartuose nurodytus reikalavimus. Pirmaisiais metais gautas derlius nėra sertifikuojamas.

Laiko momentas 1: laikas pradedamas skaičiuoti praėjus 12 mėnesių po susitarimo; praėjus nurodytam laikotarpiui, visa nuimto derliaus produkcija žymima sertifikatu „pereinantis į Demeter“.

Laiko momentas 2: laikas pradedamas skaičiuoti praėjus 24 mėnesiams po ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo; gavus sertifikatą, užauginta produkcija gali būti žymima ženklu „*Demeter*“. Daugiamečių augalų derlius, nuimtas po nurodytojo laikotarpio gali būti žymimi ženklu „pereinantis į Demeter“.

Laiko momentas 3: laikas pradedamas skaičiuoti praėjus 36 mėnesiams po ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo; po nurodytojo laikotarpio, daugiamečiai produktai gali būti žymimi „Demeter“ sertifikatu.

1 pavyzdys. Grūdai:

Nykščio taisyklė: „Demeter“ sertifikatas suteikiamas trečiajam nuimtam derliui.

2 pavyzdys. Pienas:

Jei pienas ar pieno produktai (pvz., perdirbti ūkyje) žymimi ženklu „pereinantis į Demeter“ arba „Biodyn“, bent 80 proc. visų gyvuliams šeriamų pašarų turi būti sertifikuota „pereinantis į Demeter“. Ne daugiau kaip trečdalis visų pašarų gali būti gauti iš pirmojo derliaus, gauto po ūkio perėjimo prie naujo gamybos būdo.

7 Priedas Išimčių patvirtinimas

Toliau nurodytos išimtys yra numatytos Tarptautiniuose Demeter standartuose ir gali būti patvirtintos atitinkamų nacionalinių organizacijų. Visos patvirtintos išimtys turi būti kasmet pateikiamos AC.

Išimties nr.	Apibūdinimas	Puslapis
1	Neapdorotų, tradicinės kilmės sėklų arba..... dauginimo medžiagos naudojimas	7,8
2	Be augmenijos laikomas dirvožemis.....	13
3	Nauji pasėlių ir gamybos metodai (pvz., naujos trąšos, augalų apsauga ir augalų priežiūros priemonės).....	14
4	Aukštos vertės saugomų teritorijų tvarkymas.....	14
4A	Nuošaliams ir sunkiai prieinamiems plotams nenaudojamos jokie preparatai.....	16
5	Įmonėje neauginami jokie gyvuliai (gyvuliai, suvartojantys didžiuosius pašarus).....	16
5A	Ūkių bendradarbiavimas.....	17
6	Gyvulių susiejimas.....	18
7	Ilgiau nei penkerius metus trunkanti pastatų renovacija (tvarto statyba, renovacija, grotuotos grindys).....	18
8	Galimybė ganyti gyvulius ganyklose.....	18
9	Per mažas šviežio oro kiekis galvijams.....	19
10	Per mažas šviežio oro kiekis penimoms kiaulėms.....	19
11	Gyvuliai, pašalintais ragais arba metantys juos patys.....	19
12	Vištidės pastatytos anksčiau nei 2013 m. liepą.....	20
13	Importuojamiems ekologiškiems pašarams taikomas limitas.....	22
14	Atvežami pašarai.....	24
15	Pašaliniai gyvuliai.....	25
16	Bendruomenės ganyklos.....	25
17	Tradiciniai pašarai naminiams paukščiams.....	26
18	Gyvulių skaičiaus papildymas.....	27, 28
19	Atvežami tradicinės kilmės paršeliai.....	29
20	Atvežami tradicinės kilmės mėsiniai viščiukai.....	30
21	Progresinis dirbamų laukų perėjimas prie naujo gamybos būdo.....	33
22	Ta pati veislė sertifikuotuose ir tradiciniuose įmonės dirbamuose laukuose (lygiagrečioji gamyba): taikoma tik daugiamečiams augalams...	33
23	Ilgesnis perėjimo prie naujo gamybos būdo laikas (daugiau nei penkeri metai).....	33
24	Atvežami pagrindiniai pašarai.....	36

Nenumatytos išimtys turi atitikti direktyvose nurodytą „Procedūrą dėl valstybės suteikiamos išimtinės teisės“.

8 Priedas**Minimalus skerdžiamų naminių paukščių amžius**

Veislė	Minimalus amžius (dienomis)
Viščiukai	81
Pekino antys	49
Muskusinių ančių patelės	70
Muskusinių ančių patinai	84
Didžiosios antys	92
Perlinės vištos	94
Kalakutai ir kepti skirtos antys	140

9 Priedas**Produktai, kuriais leidžiama valyti ir dezinfekuoti gyvuliams skirtas patalpas ir įrenginius (pvz., įrangą ir įrankius)**

Kalio ir natrio muilas
Vanduo ir garai
Kalkių pienas
Kalkės
Negesintos kalkės
Natrio hipochloritas (pvz., skystas baliklis)
Kaustinė soda
Kalio šarmas
Vandenilio peroksidas
Natūrali augalų esencija
Citrino, peracto rūgštis, skruzdžių, pieno, oksalo ir acto rūgštis
Alkoholis
Azoto rūgštis (pieninių įrenginiams)
Fosforo rūgštis (pieninių įrenginiams)
Valymo ir dezinfekavimo produktai skirti karvių speniams ir pieninių įrengimams
Natrio karbonatas

10 Priedas Biodinaminiai preparatai

Biodinaminių preparatų kokybės užtikrinimas. Šiame priede pateikiamos preparatų gamybos ir naudojimo gairės (rekomendacinio pobūdžio). „Demeter“ sertifikavimui reikalingos biodinaminės priemonės išdėstytos ketvirtame skyriuje.

Pagrindiniai aspektai

Nedideliais kiekiais naudojamas iš natūralių ar ekologiškų medžiagų pagamintas biodinaminis kompostas ir purškiami preparatai (=“preparatai”) gali padidinti dirvožemio gyvybingumą, pagerinti augalų augimą, jų kokybę ir gyvulių sveikatą. Tiek kompostas, tiek ir preparatai veikia kaip „biologiniai reguliatoriai“, skatinantys biologinių sistemų savireguliaciją, pvz., visą ūkio biologinį ciklą (1).

Jie yra esminė biodinaminio žemės ūkio dalis, o jų naudojimas yra patvirtintas „Demeter“ standartuose.

Preparatai turi būti gaminami pačiame ūkyje. Į gamybos metodą įeina tam tikra augalinė medžiaga (pvz., ramunėlių žiedai, tarkuotos ažuolo žievės ir kiaulpienės), karvių mėšlas ar kvarco miltai, kurie vėliau realizuojami pasirinktose gyvulių organų dalyse, fermentuojami į dirvožemį ir laikomi ten tam tikrą laiką tarpą, dažniausiai pusę metų. Po to, kai preparatai iškasami, gyvulių organų likučiai pašalinami laikantis tuo metu galiojančių norminių reikalavimų.

Laukams purkšti galima naudoti 300 g/ha (ragų trąšų), 5 g/ha (iš ragų gauto silicio dioksido) ir 1–2 cm³ kiekvieno komposto preparato 10 m³ komposto ar kieto mėšlo ar srutų.

Daugiau informacijos apie biodinaminių preparatų taikymą ir naudojimą rasite (2)(3).

Pagrindiniai preparatų gamybos principai

Biodinaminiai preparatai turėtų būti gaminami pasitelkiant natūralius procesus (pvz., leisti žemei žiemą ilsėtis, o vasarą – gyvuoti), geriausia tame ūkyje, kuriame juos ir planuojama naudoti. Visos preparatams gaminti naudojamos medžiagos turėtų būti kaip įmanoma labiau susijusios su ūkiu.

Gyvieji biologiniai procesai yra būtina gamybos proceso dalis. Naudojami organai pasirenkami dėl jų unikalių savybių, įgytų dėl ankstesnio funkcionavimo gyvulio organizme. Jų funkcija – sutelkti konstruktyviasias ir formuojamąsias jėgas į preparatų sudėtį.

Naudojami gyvulių organai turi atitikti maisto kokybės standartus. Dezinfekcinės priemonės procesui gali pakenkti.

Specialiu būdu pagaminti preparatai pasižymi tvirtomis, bet kartu ir subtiliomis galiomis, kurių daromą poveikį galima palyginti su homeopatiniiais vaistais.

Medžiagos, reikalingos preparatams gaminti

Toliau pateikiamos medžiagos, naudojamos biodinaminiamis preparatams gaminti, ir vienam akrui žemės reikalingas organinės medžiagos kiekis.

Preparatas	Medžiaga	Gyvūno organas	Kiekis / metai
Laukų purškalai			
Ragų trąšos	Karvių mėšlas	Karvės ragas	1 ragas / (*1)
Iš ragų pagamintas silicio dioksidas	Kvarco miltai	Karvės ragas	1 ragas / 25 ha
Komposto preparatai:			
Ramunėlės	Gėlės	Žarnos (2*)	30 cm / 100 ha
Ažuolo žievė	Žievė	Kaukolė (3*)	1 kaukolė / 300 ha
Kiaulpienė	Gėlės	Pilvaplėvė (4*)	30 x 30 cm / 100 ha
Preparatai, kurių neriboja Reglamentas (EB) 1774/2002:			
Kraujažolė	Gėlės	Kastruoto gyvulio šlapimo	1 pūslė / 250 ha
Gailioji dilgėlė	Visas augalas	pūslė (5*)	
Valerijonas	Gėlių ekstraktas	Nėra	
		Nėra	

Anotacija: (1*): jei naudojama 5 kartus; (2*): Galvijų žarnynas, iš GSE neturinčių šalių (3*): Karvių (< 1 metų amžiaus), kiaulių ar arklių kaukolės (tik kaulas); (4*): Galvijų pilvaplėvės; (5*): Kastruoto gyvulio šlapimo pūslė (ne iš Lotynų Amerikos)

Gyvulių organų medžiagos kilmė ir priežiūra

Visa reikalinga gyvulių organų medžiaga turėtų būti gaunama iš sertifikuotų gyvulių, augintų pačiame ūkyje (jei įmanoma). Ragų trąšoms taip pat galima naudoti ir kitokios kilmės ragus.

Šiandien leidžiama naudoti tik iš GSE neturinčių šalių gautą galvijų žarnyną.

Pagal Reglamentą (EB) 1774/2002, visi gyvulių organai (išskyrus patinų šlapimo pūslės ir ragus) –priklauso 3 maistui tinkamų medžiagų kategorijai.

Pastaruosius organus galima naudoti šviežius arba sausus.

Prieš pripildant kaukolę ažuolo žievėmis, ji yra įdedama į pjuvenų pripildytą konteinerį ir laikomas jame tol, kol pašalinama visos mėsingos liekanos (mikrobų maceracijos procesas). Po to, kai kaukolė išimama iš konteinerio, atliekos pašalinamos pagal galiojančius reikalavimus.

Per visą gamybos procesą, ažuolo žievių pripildyta kaukolė turi būti saugoma nuo laikinių gyvulių (naudojant neglazūruotus puodus, aptvarus ir pan.).

Kai preparatų gamyba baigiama, visos gyvulinės kilmės atliekos pašalinamos atsizvelgiant į reikalavimus.

Įrašų laikymas

Visi su gamybos procesu susiję įrašai turi būti saugomi, kad, prireikus, būtų galima patikrinti:

- Organų medžiagos kilmę (skerdykla, gyvulio tipas ir kilmė, kiekis
- Preparatų gamybos vietą (vietos brėžinys)
- Datą, kada objektas buvo įdėtas ir išimtas iš žemės
- Bet kokių atliekų pašalinimo patvirtinimą.

Valdymas

Įrašai tikrinami įprastos „Demeter“ inspekcijos metu.

Rizikos vertinimas

Biodinaminių preparatų taikymas nesukelia jokios papildomos pavojaus rizikos, nes:

- Organų medžiaga atitinka maisto standartų kokybę (kaukolė, galvijų žarnos, pilvaplovės) arba patenka į leidžiamų trąšų sąrašą (ragai),
- Pabaigus gamybos procesą atliekos pašalinamos,
- Biologinis stabilizavimas ir patogenų nukenksminimas vykdomas per pusmetį trunkantį fermentacijos laikotarpį,
- Naudojamas paruoštų preparatų kiekis yra itin mažas (vos keli gramai vienam akruvi),
- Kompostų preparatai yra naudojami trąšoms ir kompostui praturtinti, o ne tiesiogiai augalų savybėms gerinti.

Dėl ypač mažo tokių preparatų naudojimo kiekio ir natūralaus mikrobiologinių skilimo proceso, tokių medžiagų keliamos rizikos praktiškai nėra.

Rekomenduojamos literatūros sąrašas:

Raupp, J. & U. J. König (1996): *Biodynamic preparations cause opposite yield effects depending upon yield levels.* Biol. Agric. & Hort. 13, 175-188

Wistinghausen, C.v.; Scheibe, W.; Wistinghausen, E.v.; König, U.J. (2000): *The Biodynamic Spray and Compost Preparations Production Methods.* Booklet, Vol. 1, Stroud; 1st Ed.

Wistinghausen, C.v.; Scheibe, W.; Heilmann, H.; Wistinghausen, E.v.; König, U.J. (2003): *The Biodynamic Spray and Compost Preparations Directions for Use.* Booklet, Vol. 2, Stroud; 1st Ed.

Biodinaminių preparatų naudojimą nurodo ir EB reglamento 834/2007 12 (1) c) dalis.

Prierašas

„Demeter“ gamybos standartus sudarė „Demeter International“ nariai. Prie šio proceso plėtros turėjo galimybę prisidėti ir atitinkamų organizacijų susitikimuose dalyvauti tiek patarėjai, tiek regioninės biodinaminio žemės ūkio darbo grupės ir tokį gamybos būdą praktikuojantys ūkininkai.

„Demeter“ sertifikavimo standartai įsigaliojo po to, kai juos priėmė „Demeter International e.V.“ susirinkimo nariai, ratifikavo Tarptautinė biodinamikos asociacija (IBDA) ir patvirtino atitinkama kiekvienos šalies organizacija.

Dabartinė šių Standartų versijos sudarymą paskatino visi, dalyvaujantys praktinėje, patariamojoje ir mokslinėje veikloje, susijusioje su biodinaminiais ūkiais. Standartuose atspindimos šandien turimos žinios apie tokių ūkių vystymą. Taigi, Standartų vystymas yra neabejotinai tęstinis procesas.

Siūlomi papildymai ar keitimai turėtų būti siunčiami „Demeter International“ Standartų Komiteto adresu:

Standartų komitetas
Demeter International production standards
Ian Henderson
ian.henderson@Demeter.net

Šie Standartai galioja visiems gamybos organams: ūkiams, pramoniniams sodams ir plantacijoms, kurios turi arba siekia gauti „Demeter“ sertifikatą (kol nepatvirtinama pataisa).